

Produkt a P. O. P.

BcA. Adriána Lišková

Diplomová práce
2023

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací
Produktový design

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **BcA. Adriána Lišková**
Osobní číslo: **K21287**
Studijní program: **N0212A310007 Multimedia a design**
Specializace: **Produktový design**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Produkt a P. O. P.**

Zásady pro vypracování

1. Rešerše současné tvorby a její prezentace
2. Stanovení cíle
3. Analýza materiálů a jejich zpracování při výrobě
4. Technologie
5. Variantní návrhy řešení
6. Vypracování projektu
7. Vyhodnocení projektu
  - a) teoretická část v rozsahu 30 – 35 normostran textu
  - b) prototyp nebo funkční model nebo fyzický model v měřítku 1:1, 1:2, 1:3, 1:5, 1:10 podle charakteru projektu a konzultace s vedoucím práce
  - c) grafická prezentace v rozsahu minimálně 3,5 m²

Rozsah diplomové práce: viz **Zásady pro vypracování**
Rozsah příloh: viz **Zásady pro vypracování**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**
Jazyk zpracování: **Slovenština**

Seznam doporučené literatury:

BOČEK, Martin, Daniel JESENSKÝ a Daniela KROFIÁNOVÁ. POP – In-store komunikace v praxi: trendy a nástroje marketingu v místě prodeje. Praha: Grada, 2009. Manažer. ISBN 9788024728407.
KULA, Daniel, Elodie TERNAUX a Quentin HIRSINGER. Materiology: průvodce světem materiálů a technologií pro architektky a designéry. Praha: Happy Materials, c2012. ISBN 978-80-260-0538-4.
BRAMSTON, Dave. Design výrobků: hledání inspirace. Brno: Computer Press, 2010. Základy designu. ISBN 978-80-251-2914-2.
HELLER, Jan. *1000 Obalový design*. Praha: Slovart CZ, 2009. ISBN 9788073911911.
EDWARDS, Clive. *How to Read Pattern: A Crash Course in Textile Design*. London: Bloomsbury, 2009. ISBN 9781408109434.
MILLER, Judith. *Design: The Definitive Visual Guide*. London: Dorling Kindersley, 2021. ISBN 9780241412954.
ALBERS, Josef. *Interaction of Color*. London: Yale University Press, 2013. ISBN 9780300179354.
WADA, Sanzo. *A Dictionary of Color Combinations*. Japan: Seigensha Art Publishing, 2011. ISBN 4861522471.

Vedoucí diplomové práce: **doc. M.A. Vladimír Kovařík**
Produktový design

Datum zadání diplomové práce: **1. prosince 2022**
Termín odevzdání diplomové práce: **19. května 2023**

Mgr. Josef Kocourek, Ph.D.
děkan

---

doc. M.A. Vladimír Kovařík
vedoucí ateliéru

Ve Zlíně dne 1. prosince 2022

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ / DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské/diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji, že:

- jsem na bakalářské/diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně dne: 22.05.2023

Jméno a příjmení studenta: ADRIANA LIŠKOVÁ

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Táto diplomová práca popisuje vznik značky KOBERCHECK, od prvotnej myšlienky až po realizáciu. Výstupom je kolekcia piatich koberčekov inšpirovaných ľudovou výšivkou Žilinského kraja, výstavný systém, obal i vizuálny štýl. Výsledná práca spája produktový, obalový a grafický dizajn, vďaka čomu je ucelená.

Teoretická časť práce podrobne rozoberá celkovú cestu, inšpiračné zdroje a nutnosť získania dostatočného množstva informácií v oblasti slovenskej ľudovej kultúry, pre možný vznik návrhov a filozofie značky.

Praktická časť zaznamenáva grafickú štylizáciu výšivky, tvorbu návrhov, vizuálneho štýlu, technologickú postupnosť a následnú realizáciu.

Kľúčové slova: ľudová kultúra, výšivka, koberčky, obal, výstavný stojan, vizuálny štýl

ABSTRACT

This diploma thesis describes the creation of the KOBERCHECK brand, from the initial idea to its implementation. The result is a collection of five rugs inspired by the folk embroidery of the Žilina region, an exhibition system, packaging and visual style. The resulting thesis combines product, packaging and graphic design, making it complete.

The theoretical part of the thesis discusses in detail the overall journey, sources of inspiration and the necessity of obtaining a sufficient amount of information in the field of Slovak folk culture, for the possible emergence of designs and philosophy of the brand.

The practical part records the graphic stylization of embroidery, creation of designs, visual style, technological sequence and subsequent implementation.

Keywords: folk culture, embroidery, rugs, packaging, exhibition stand, visual style

V prvom rade chcem poďakovať svojmu ateliérovému vedúcemu, doc. M.A. Vladimírovi Kovaříkovi, za odborné vedenie pri tvorbe projektov počas magisterského stupňa štúdia i diplomovej práce. Za všetky cenné rady, trpezlivosť, poskytnuté konzultácie a čas.

Zároveň chcem poďakovať ostatným pedagógom za získané poznatky, ktoré som vďaka vám nadobudla počas niekoľkých rokov štúdia.

Ďakujem svojej rodine a blízkym priateľom, ktorí ma podporovali nielen počas písania diplomovej práce, no predovšetkým popri celej dobe štúdia. Ďakujem za poskytnutú nepretržitú dôveru, energiu a vieru sa nevzdať.

Prehlasujem, že odovzdaná verzia diplomovej práce a verzia elektronická nahraná do IS/STAG sú totožné.

Túto prácu som vypracovala samostatne, s použitím odbornej literatúry, ktorá je podrobne uvedená v prílohe tejto práce.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 SLOVENSKÁ TAPISÉRIA	12
1.1 VÝVOJ TAPISÉRIE	13
1.2 AUTORSKÁ TVORBA.....	14
1.3 TVORBA V SÚČASNOSTI	15
1.4 INOVÁCIA TAPISÉRIE	17
2 REMESLO A DIZAJN	18
2.1 TECHNOLÓGIA V REMESLE.....	18
2.1 PRIRODZENÝ VÝVOJ REMESLA	18
3 SLOVENSKÁ ĽUDO VÁ KULTÚRA	20
3.1 SLOVENSKÁ ĽUDO VÁ VÝŠIVKA.....	21
3.2 SYMBOLIKA	23
3.3 ORNAMENTIKA	23
3.3.1 Geometrický ornament.....	24
3.3.2 Rastlinný ornament	25
3.3.3 Figurálny ornament	26
3.3.4 Grafický ornament	27
3.4 ĽUDO VÁ KULTÚRA V SÚČASNOSTI.....	27
4 REGIÓNY ĽUDO VEJ VÝŠIVKY	28
4.1 ŽILINSKÝ KRAJ.....	28
4.1.1 Čičmany	29
4.1.2 Fačkov	30
4.1.3 Strečno.....	32
5 FARBA JAKO SYMBOL	33
5.1 FAREBNOSŤ.....	33
5.1.1 Červená	34
5.1.2 Ružová.....	34
5.1.3 Modrá	34
5.1.4 Zelená.....	34
5.2 VIZUÁLNA PAMÄŤ	34
5.3 FAREBNÉ MYSLENIE.....	35
II PRAKTICKÁ ČÁST	36
6 ANALÝZA	37
6.1 CIEĽ PRÁCE	39
6.2 CIEĽOVÁ SKUPINA	39

7	KOBERČEKY	40
7.1	ŠTYLIZÁCIA VÝŠIVKY.....	40
7.1.1	Prvotné návrhy	42
7.1.2	Výsledné návrhy.....	43
7.2	TECHNOLOGICÝ POSTUP	44
7.2.1	Presvietenie	44
7.2.2	Prekreslenie	45
7.2.3	Príprava materiálu	45
7.2.4	Obrysy	46
7.2.5	Výplň.....	46
7.2.6	Vyrezanie	47
7.2.7	Povrchová úprava.....	47
7.2.8	Spodná časť	48
7.3	MATERIÁL	48
7.3.1	Recyklovaný polyester	48
7.3.2	Juta	49
7.3.3	Plst'	49
8	VÝSTAVNÝ STOJAN.....	52
8.1	P.O.P.....	52
8.2	MATERIÁL	52
8.2.1	Oceľ.....	52
8.3	POVRCHOVÁ ÚPRAVA.....	53
8.4	ROZMERY	54
9	OBAL.....	56
9.1	MATERIÁL	56
9.1.1	Polypropylén	57
10	NÁZOV.....	58
10.1	TVARY PÍSMÁ	58
10.1.1	Návrh loga.....	58
10.1.2	Finálne logo.....	59
11	VISAČKY.....	60
11.1	LOGO.....	60
11.2	POPIS	60
11.3	MAPKA	61
11.4	ČISTENIE	61
11.5	MATERIÁL	62
12	FINÁLNE PRODUKTY	63
	ZÁVER	66

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	67
ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A SKRATIEK.....	68
ZOZNAM OBRÁZKOV	69

ÚVOD

K téme mojej diplomovej práce ma priviedlo hneď niekoľko dôvodov. Rok späť sa mi ako študentke naskytna príležitosť zapojiť sa do vyhlásenej súťaže a realizovať projekt pre firmu GRUND, ktorá sa špecializuje na výrobu koberčekov a kúpeľňových predložiek. Cieľom bolo vytvoriť kúpeľňovú predložku budúcnosti z recyklovaných či recyklovateľných materiálov tak, aby jej výroba mala čo najnižší dosah na životné prostredie. V súťaži som nakoniec získala Cenu výrobcu.

Preskúmala a zoznámila som sa s novú technológiu, v ktorej som videla potenciál a rozhodla sa jej venovať vo svojom diplomovom projekte. Keďže som plánovala prepojiť produktový dizajn s obalovým a grafickým dizajnom, téma „Produkt a P. O. P.“ mi prišla najvhodnejšia, pretože pokrýva všetky oblasti, ktorých som sa plánovala dotknúť.

Ďalším dôvodom, prečo som si vybrala práve túto tému je, že ponúka rôznorodosť, širokú možnosť spracovania. Zamerala som sa na môjmu srdcu blízku tému a čerpala zo slovenskej ľudovej výšivky. Som Slovenka a čoraz viac si uvedomujem, aké dôležité je udržiavať ľudovú kultúru stále v povedomí ľudí, aby sa nevytratila. Je to jeden zo spôsobov, ako môže výšivka žiť svoj ďalší život. Vo svojom pôvodnom prostredí totiž bola výrazom estetického cítenia, zručnosti, vynaliezavosti a zároveň významným identifikačným prostriedkom.

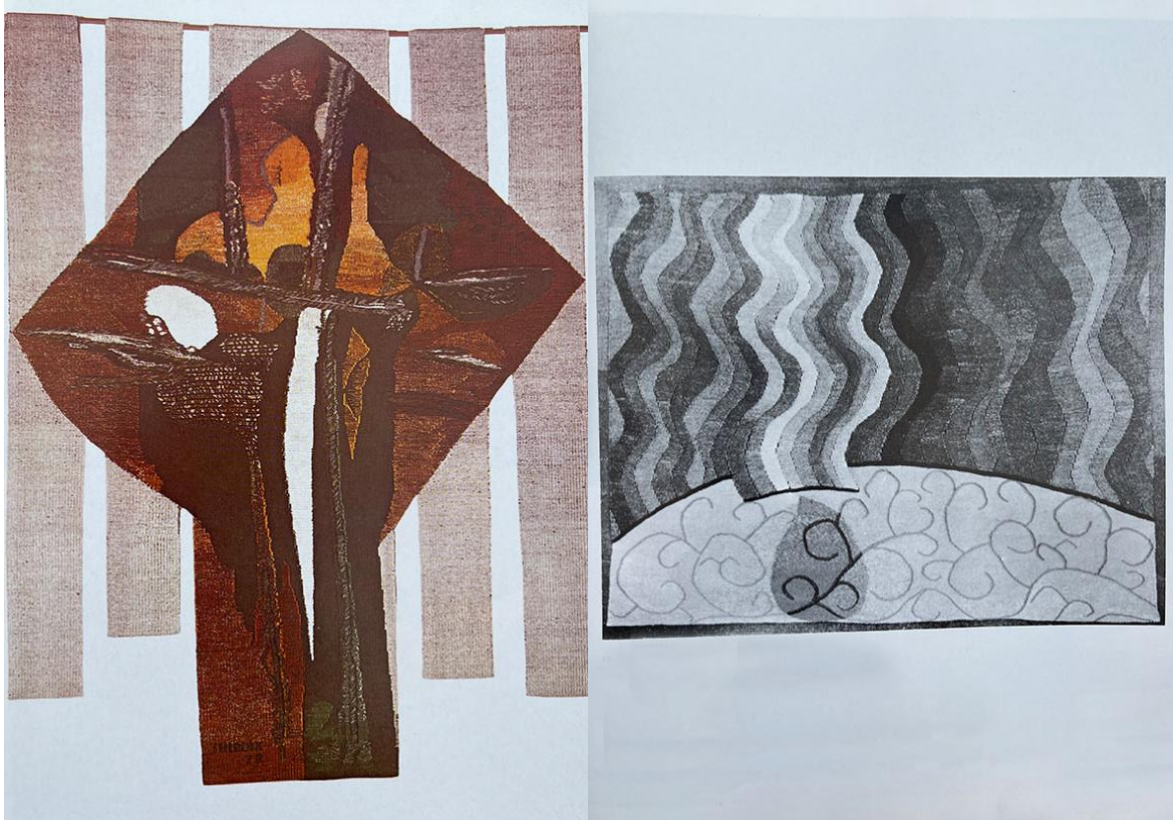
V teoretickej časti zdôrazňujem predovšetkým inšpiračné zdroje, ktorými je slovenská ľudová kultúra a nadobudnuté znalosti pretváram v praktickej časti do návrhov a realizácie. Poznanie lokálnych špecifik tradičného odevu a schopnosť vyzdvihnúť detailu a precíznosti ručnej práce je spôsob, ktorý je vo výslednej podobe prostredníctvom koberčekov blízky všetkým generáciám. Mojm cieľom bolo čitateľom priblížiť ľudovú kultúru, vytvoriť náučný a obohacujúci celok informácií, ktorý bude pre každého čitateľa zážitkom nielen po vizuálnej, no i po obsahovej časti. Poukazujem na dôležitosť ľudovej kultúry, ktorú vnímam ako cenné dedičstvo, a možnosti jej prenesenia do súčasnosti tak, aby pôsobila moderne, no stále bola nositeľom historického odkazu ľudovej kultúry.

I. TEORETICKÁ ČASŤ

1 SLOVENSKÁ TAPISÉRIA

Slovensko sa môže pýšiť pozoruhodnou tkáčskou históriou, koreniacou ešte v ranom stredoveku, no skromné písomné pramene a zachovaný pamiatkový materiál nás informoval doposiaľ len o miestnej výrobe úžitkového textilu (súkno, plátno, neskoršie barchet a pod.). Touto výrobnou náplňou sa vyznačovali ešte textilné manufaktúry v 19. storočí, z ktorých sa však niektoré začali už zameriavať na zhotovovanie kobercov (napr. v Komárne, Štúrove). V oblasti ľudovej tvorby malo tkáčstvo takisto prednostne utilitárny charakter. Funkciu honosného závesu suplovali v minulosti napríklad po domácky tkané koberce, ktorých tradícia ostala u nás živá a vývinovo podnetná dodnes. Exkluzívne tapisérie ostali preto na Slovensku prakticky do polovice 20. storočia záležitosťou importu.

V období predmníchovskej republiky došlo v rámci úsilia o rozvoj umeleckého priemyslu i na Slovensku k pokusom založiť domáce dielne na výrobu ručne viazaných kelimov. V dôsledku ekonomicko-spoločenskej nevypelosti krajiny ostali, pravda, tieto impulzy zväčša krátkodobou záležitosťou a neprerástli do miestnej tvorby tkaných závesov. Popri kobercoch vyhotovili v dielňach síce zopár drobných gobelínov podľa maliarskych predlôh, no o realizácii čo len jedinej rozmernejšej a umelecky závažnejšej tapisérie nemáme správu. K pozoruhodnejším výsledkom nedospela ani gobelínová dielňa, ktorú ako odbočku valašskomeziříčskej manufaktúry založili roku 1921 v dedinke Turie pri Žiline. Počas jej krátkodobej, zhruba jednoročnej existencie nestačil sa totiž vyškoliť čo len užší kolektív skúsených pracovníkov, nehovoriac o ťažkostiach s popularizáciou a odbytom miestnych prác v domácich podmienkach. [6]

Obrázok 1 Slovenská počiatková tvorba tapisérií

1.1 Vývoj tapisérie

Poslanie tapisérie sprevádzali v ranom období jej vývoja mnohé rozličné funkcie. Okrem výtvarno-estetického objektu bola historická tapiséria svojím spôsobom aj oznamovacím prostriedkom, faktorom náučným a výchovným, symbolom reprezentácie atď. Navyše spĺňala aj funkciu čisto úžitkovú: fungovala ako tepelná izolácia v chladných zámockých a sakrálnych priestoroch. Hoci nebola s interiérom stabilne spojená, úzko s ním súvisela i výrazne integrovala jeho atmosféru.

Dnes tapiséria stratila nejednu zo svojich pôvodných funkcií. Nehľadáme v nej napríklad zdroj oznamovací či didaktické poučenie, lebo tomuto účelu slúžia už iné prostriedky. Svoje opodstatnenie stratila, pochopiteľne, aj funkcia tepelnej izolácie, lebo technika zabezpečila intenzívne tepelné zdroje. Ale ideový, kultúrno-spoločenský a výtvarno-estetický prínos tapisérie dnes nestratil vôbec zo svojej aktuálnosti, o to skôr, že v súčasných podmienkach naliehavo hľadáme protiváhu technicistných princípov a ich stereotypu a usilujeme sa začleňovať zľudšťujúce prvky do kontextu hmotnej kultúry. S tým prirodzene súvisí docenenie a nový záujem o umeleckoremeselnú prácu, ktoré sa stali príznačnými črtami našej doby. Tapiséria ostáva teda v našom storočí živým,

vývojaschopným faktorom, ktorý zodpovedá naliehavým úlohám súčasnosti na oživenie a individualizovanie prostredia optimálnym spôsobom. Československej tvorbe prislúcha výrazný podiel v celosvetovom vývoji, do ktorého zasiahla v priebehu 20. storočia, a najmä v období po oslobodení nášho štátu v roku 1945.

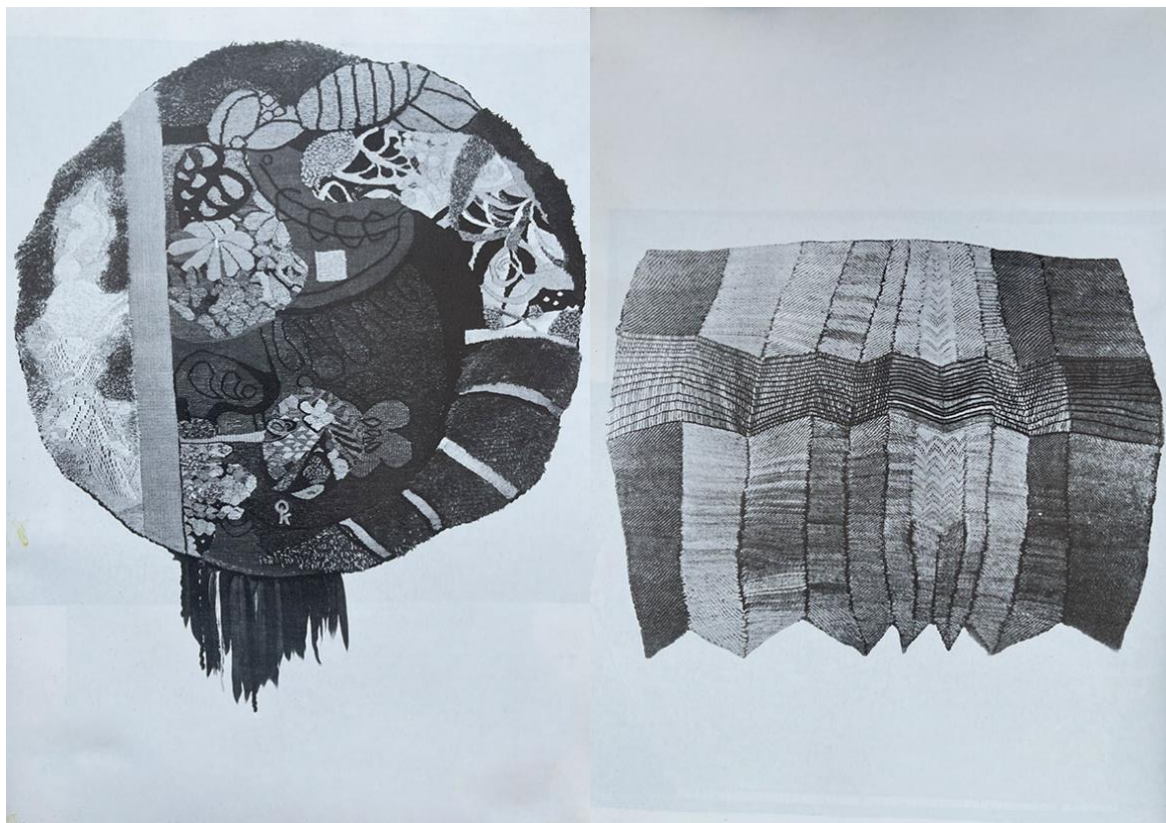
Československá tapiséria totiž nemá dlhšiu historickú tradíciu. Je až prekvapujúce, že intenzívna kultúra minulých storočí, zahŕňajúca najrozličnejšie výtvarné a umeleckoremeselné odbory, neuviedla u nás do života toto odvetvie. Reálne a archívnymi prameňmi podložené snahy o zavedenie gobelínovej produkcie ostali v minulosti bez výsledkov. Tapiséria sa síce v našom prostredí dosť široko uplatňovala, ale boli to všetko importované diela. [6]

1.2 Autorská tvorba

Vývinové tendencie výtvarnej práce s textilným materiálom priviedli umelcov k vlastnoručnému tkaniu. Aj keď tento spôsob realizácie prichádzal do úvahy v ojedinelých prípadoch predtým, v priebehu druhej polovice tohto storočia sa stal príznačným javom a súčasne závažným vývojovým faktorom. Výtvarníka, ktorý pracoval na stave, začali inšpirovať textilné vlákna; v spôsobe ich spájania našiel nové výrazové prostriedky, ktoré predznamovali novú vývojovú etapu. Predtým ich začleňovala disciplína klasickej gobelínovej väzby do relatívne hladkej plochy. Ale v rukách výtvarníka sa začalo vlákno emancipovať zo záväznosti storočných zvykov, začalo sa vymykať bývalému poriadku, prenikať do priestoru, vytvárať plastické štruktúry. Tvorbu charakterizovala väčšia rozmanitosť techník, voľnejší výber tkáčskych väzieb, ich vzájomné kombinovanie, dopĺňanie tkaných techník výväzmi atď. V niektorých prípadoch sa z technologického postupu úplne vylúčilo tkanie, novým spôsobom sa využívala výšivka, technika zadrhovania, šitej a paličkovanej čipky atď. Svoju záväznosť stratil tradičný pravouhlý formát aj jeho plošnosť, v čiastkovom úseku sa dielo začalo pretvárať na reliéf i priestorový objekt. Tvorba prechádzala priam kvalitatívnou premenou a dospela do nových polôh, ktoré sa, pochopiteľne, ďalej viažu rozličnými putami k histórii textilného umenia.

Nová poloha tvorby, v šesťdesiatych-sedemdesiatych rokoch mimoriadne vitálna a plodná, zasiahla svetové textilné dianie a umožnila vznik diel najrozličnejšieho chápania a najrozličnejších kvalít, od nezáväzných dekoratívnych štúdií po diela veľkej výtvarnej hodnoty. Niektoré z nich môžeme prirátat' k najzávažnejším umeleckým prejavom súčasnosti. Československý podiel v tomto vývojovom trende patri spolu s juhoslovanským

a poľským k avantgardným prejavom. Súčasne môžeme konštatovať, že tvorbu našich autorov charakterizuje bohatá invencia, že v ich dielach ide spravidla o vážnu umeleckú výpoveď, o citlivé textilné vyjadrenie hlbšieho myšlienkového obsahu. Inšpirujúce podnety čerpajú zo súčasnej reality, z vlastných úvah, z prírodných javov, z literárnych zážitkov a pod. [6]

Obrázok 2 Folklorna tapiséria

1.3 Tvorba v súčasnosti

Vývoj, ktorý vyústil do súčasného štádia tapisérie, prináša bohatstvo invencie, výtvarných kvalít aj ideovo-spoločenských hodnôt. Posledné roky ukazujú, že tvorba v podstate smeruje k dvom pólom. Jedu tvorivú polohu predstavuje autonómny výtvarný prejav, ktorý je výrazom autorových predstáv, nezávislým na eventualitách konkrétneho priestorového začlenenia. Umelec tu realizuje dielo, ktorým vyjadruje svoj zámer, overuje si jeho nosnosť bez toho, aby pomýšľal na určitú väzbu k prostrediu. Tento prístup k tvorbe, vlastný niektorým autorom, pre iných príznačný v čiastkovom úseku práce, má dosiaľ v československej tvorbe prevahu. Aj keď tu nejde o zámer konkrétneho použitia, mnohé diela toho typu nachádzajú svoje miesto v interiéri a dosiahnu neraz harmonický súzvuk s priestorom, do ktorého boli učené. Ide tu o dodatočné hľadanie kontaktu s prostredím,

ktoré môže pri citlivom postupe viesť k priaznivému riešeniu, a naozaj sa takto v mnohých prípadoch dosiahla žiadaná integrácia textilného diela a interiéru.

Odlišným tvorivým postupom je zásadná väzba diela na prostredie ako východiskový bod, jeho priama podmienenosť nárokmi určitých priestorových podmienok. Spojenie textilného diela s modernou architektúrou, spojenie vôbec nie náhodné, ale také, ktoré sa dotýka samotnej podstaty oboch zložiek, vzniká úzkou spoluprácou architekta s textilným výtvarníkom od zrodu projektu. Netreba zdôrazňovať rozmanitosť pozitívnych momentov, ktoré môžeme odvodiť z organického spojenia textilnej kompozície s technickou konštrukciou, vymedzujúcou priestor. Prirodzene, že tu nejde len o otázky estetického a výtvarného pôsobenia. Ide tu najmä o priaznivé psychické pôsobenie na človeka, o evokáciu humánnych pocitov, o utváranie charakteristickej atmosféry. Pripúšťam, že dôležitou otázkou je tu rovnováha oboch komponentov; miera, ktorú musí nielen technický, ale aj výtvarný faktor rešpektovať, ak sa má dosiahnuť optimálny výsledok. Predpokladom je aj zhoda v chápaní oboch tvorcov, istý moment porozumenia medzi textilným výtvarníkom a projektantom, ich vzájomné rešpektovanie a niekedy aj odosobnenie v záujme kvality riešenia. V tomto prípade rozhodne nejde o dodatočné dekorovanie steny, ale o spoločné utváranie priestoru, v ktorom pripadá bohatej škále textilných komponentov miesto veľkej závažnosti. Berúc do úvahy pozíciu textilného tvorca, ide v týchto prípadoch o nevyhnutné usmernenie prejavu čo do poňatia diela, jeho charakteru, farebnosti, rozmerov atď. Isté obmedzenie voľnosti a spontánnosti prejavu však zvyčajne nahradia silné inšpiračné momenty, odvodené z poslania a estetiky daných priestorov, ktoré provokujú fantáziu textilného tvorca k vyhranenej kryštalizácii výtvarného zámeru. Súčasná prax potvrdzuje, že sa podmienenosť prostredím prejavila pri mnohých riešeniach ako pozitívny faktor. Môžem teda so zadosťučinením konštatovať, že sa úzka súvislosť textilného diela s tvorbou príslušného priestoru posúva do stredu záujmu a stáva sa v našich spoločenských podmienkach veľmi aktuálna. Práve tejto polohe tvorby, integrujúcej svojimi neopakovateľnými kvalitami súčasný priestor, poskytuje záujem a starostlivosť nášho štátu o kvalitu prostredia priaznivé predpoklady. [6]

Obrázok 3 Tapiséria inšpirovaná ľudovým umením

1.4 Inovácia tapisérie

Tapiséria mala zväčša jednu funkciu – zdobit' steny interiéru. Mojm cieľom bolo pretransformovať tapisériu do podoby koberčeka a vytvoriť interiérový prvok, ktorý možno umiestniť kamkoľvek v interiéri; do kúpeľne, spálne, obývacej či detskej izby.

Koberčeky zachovávajú dekoratívnosť i pestrosť tapisérií a prinášajú inováciu v materiálovej skladbe produktu. Vlákna recyklovaného polyesteru sú pevne vtkané do jutového plátna, vďaka čomu je koberček odolný voči páraníu. Spodnú časť tvorí plst', ktorej úlohou je zafixovať vlákno spojené s jutou, a zabraňuje šmýkaniu na podlahách.

2 REMESLO A DIZAJN

Dizajn vo výrobnjej sfére pokrýva celé spektrum zhotovovania predmetov siahajúcich od remesla až po sériovú priemyselnú výrobu. Tvorivý remeselník sa ani v minulosti nebránil pokroku. Každá inovácia, ktorá sa po odskúšaní osvedčila, sa časom stala súčasťou tradície.

Dizajnérska práca dostáva v prípade aplikácie rozšírených technologických možností nový rozmer v súčasnom remesle ako pridaná hodnota. Tradícia aj tradičné technológie zostávajú pre dizajn bohatým inšpiračným zdrojom. Staré technológie sú často veľmi efektívne a nenahraditeľné vo svojej kvalite a v pôvabe ručného remeselného spracovania – vizuálneho a haptického vnemu povrchov a tvarov. Aj tvaroslovie tradičných úžitkových výrobkov je v mnohých prípadoch inšpiráciou pre moderný dizajn v rámci „nových tradícií“.

2.1 Technológia v remesle

Remeslo vždy sledovalo technický pokrok. Dejiny remesla sú dejinami vynaliezavosti a uplatňovania novej technológie, aj keď len v podobe zlepšenia výrobných nástrojov či nového pracovného postupu. Bolo by krátkozraké zotrvať na chápaní remesla, ktoré ho konzervuje v zmysle primitívnych výrobných metód či individuálnej jedinečnosti diela. Kríza remesla bola zavinená aj precenením tradície a jeho produkcia môže byť jedným zo sprostredkujúcich článkov medzi remeslom a dizajnom, s ktorým ho spája predovšetkým perfektné spracovanie využívajúce všetky technické možnosti doby. Remeslo prekročilo svoj tradičný význam a chápanie. [7]

2.2 Prirodzený vývoj remesla

Remeslo je spájané so zručnosťou a so zmyslom pre detail. Zvyčajne sa jeho existencia delí na tri historické obdobia. V prvom období sa všetky predmety – úžitkové, dekoratívne aj obradné – zhotovovali remeselne, technológiou ručnej práce. Počnúc renesanciou možno rozlišovať intelektuálnu separáciu medzi remeslom a výtvarným umením, ktoré sa považovalo za vyšší druh umeleckej činnosti. Neskôr, počas priemyselnej revolúcie, nastalo postupné oddelenie remeselných výrobkov a vecí vyrábaných priemyselne.

Dôležité je chápanie remesla v spojitosti s pojmom tradícia. Tradičné remeslo sa môže charakterizovať ako výsledok naakumulovaných zručností a vedomostí mnohých generácií remeselníkov, ktoré priniesli a vyriešili množstvo čiastkových úloh a problémov. Dalo by sa hovoriť o postupnom zlepšovaní v časovom vývoji, počas ktorého sa metódou

pokusu a omylu dospelo k optimálním řešením. To bolo možné iba vtedy, keď bol remeselník flexibilný, schopný skúmať predmet, rozpoznať jeho nedostatky a dôkladne poznať vlastnosti materiálu. Len tak sa výrobok mohol postupne zlepšovať. Výrobu predmetov pôvodne určovali praktické požiadavky, ktoré sa na ne kládli. Prvoradosť praktickej a úžitkovej funkcie podmieňovala voľbu výrobného materiálu a takisto tvar zhotoveného predmetu. [5]

3 SLOVENSKÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA

V ľudovej kultúre Slovenska, rovnako ako vo všetkých ľudových kultúrach, však stále zostávajú určité prvky, znaky, ktoré môžeme nájsť aj v jej zmenených podobách. Tie sú predmetom bádania, hľadania príčin, vplyvov, podnetov, kladenia otázok i odpovedí aj v tejto knihe zostavenej z prác viacerých autorov. K výtvarnému prejavu ľudu pristupujú z pozície chápania ľudovej kultúry nie ako ideálu s nemenným obsahom, ale ako tej časti kultúry, ktorá sa šíri mechanizmom kultúrnej tradície. Ako sa ukazuje, práve tento mechanizmus je tým faktorom, ktorý ľudovú kultúru určuje a determinuje. To umožňuje lepšie rozumieť zmenám, ktoré zasiahli ľudovú kultúru ako autoregulačný systém, ale zároveň hľadať aj tie hodnoty, ktoré v nej zostávajú trvalé a nemenné. Chápať remeslo a ručnú výrobu jednak ako reálny fakt uspokojovania určitých potrieb, ktorého prirodzenou formou je ľudová umelecká výroba a produkcia ľudových remesiel, a na druhej strane ako vedomý prístup ku knižne, filmovo, fotograficky dokumentovanému stavu výnimočných a vynikajúcich výtvorov anonymných tvorcov v minulosti, ktorých dielo, a to nielen v oblasti materiálnej, ale i duchovnej kultúry, hudby, tanca, piesní, ľudovej slovesnosti, je výsledkom, kumuláciou toho najlepšieho, čo vytvorili predošlé generácie. Preto sa zachovali, preto ich mohli dokumentovať a preto sa nám tieto veci prihovárajú aj dnes akýmsi naším slovenským dialektom v rozmanitej škále kultúry národov Európy i sveta.

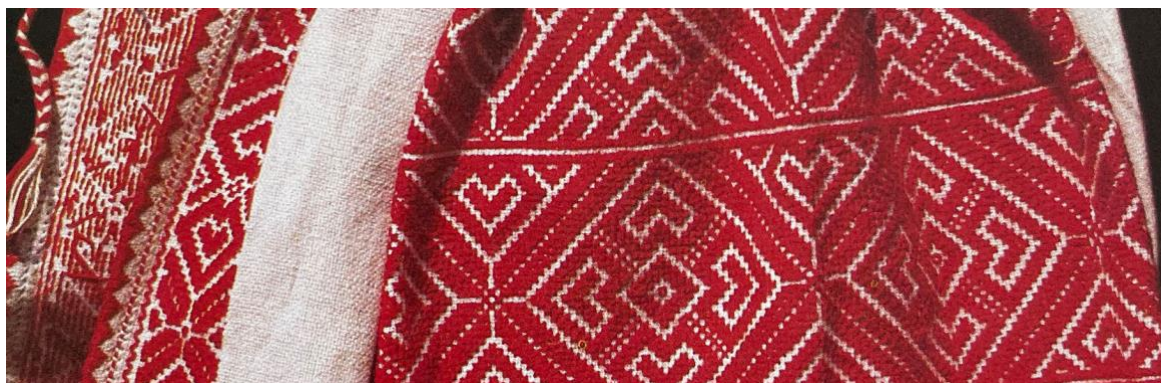
Ľudové výtvarné umenie v sebe zahŕňa plejádu rôznorodých činností. Relevantná časť z nich je spájaná s textilom, vrátane výroby plátna, šitie odevných súčastok a ich zdobenie rôznymi spôsobmi: výšivkou, nášivkou, čipkami a podobne. Už niekoľko desaťročí predstavuje tradičný odev (nazývaný v odborných kruhoch v minulosti kroj aj ľudový odev) nielen primárnu spojitosť s dedinským prostredím, ale aj predmet výskumu. Odborný výskum odevnej kultúry dedinského obyvateľstva v sebe kumuluje podrobnú systematickú analýzu aj porovnanie získaného materiálu. Ten môže mať podobu fotografií, trojrozmerných textílií, alebo ústne podaných informácií uložených v pamäti informátorov. Spoločne s materiálmi z pamäťových inštitúcií pomáhajú vytvárať čo najkomplexnejší pohľad na tradičné odievanie.

Záujem o ľudovú tvorivosť a o tradičné slovenské výšivky a jej vývojové fázy vnímame vo zvýšenej miere od 19. storočia. Prvotný záujem súvisel so záujmom cestovateľov, ale tiež s idealizáciou romantického mýtu, vnímania slovenskosti cez tradičné rurálne prostredie. Toto storočie bolo zároveň od svojej druhej polovice obdobím, kedy výšivka začala výrazne prenikať práve do odevu dedinského obyvateľstva, ktoré ju rozvinulo

do obdivuhodných rozmerov. Roľnícke obyvateľstvo bolo až do polovice 19. storočia špecifikované ako poddanské, s čím súvisel aj zákaz zdobit' si svoj odev rovnakými spôsobmi, ako to bolo vlastné vyšším spoločenským vrstvám. Zrušenie poddanstva pre urbaniálnych roľníkov Marcovými zákonmi z roku 1848 znamenalo okrem iného aj akýsi pomyselný zlom v rozmachu vyšivačského umenia. Výšivky sa primárne rozvíjali v mestskom prostredí a ich najväčší vzostup súvisel so zriadením cechov v stredoveku, ku ktorým patrili aj vyšivačské cechy. [4]

3.1 Slovenská ľudová výšivka

Aj služba v kaštieľoch, na panských dvoroch, alebo v mestách bola pre dedinské ženy príležitosťou naučiť sa zložitejšie techniky vyšívania, ktoré mohli neskôr aplikovať aj do svojho odevu, prispôsobovať ich lokálnym špecifikám, podmienkam a možnostiam. Vytvorili sa špecifické vyšivačské lokality, ktoré mali odlišné podmienky na svoj vývoj. Primárnu úlohu v odevných a vyšivačských inováciách zohrávali priemyselné oblasti, ktoré sa významnou mierou pričínili o rozšírenie možnosti zdobit' odev. Priemyselné továrne, ktoré vznikali už od druhej polovice 19. storočia priniesli do tradičného odevu zlaté a strieborné kovové nite, vinené, bavlnené a umelé vyšivačské nite, jemné súkno, syntetické látky, ale aj flitre či filigránové ozdoby a podobne. Priemyselná vyspelosť, geografická poloha a s ňou spojené klimatické podmienky, obchodné možnosti, odchod za prácou, konfesijná príslušnosť, migrácia, či sociálne postavenie ovplyvňovali jednotlivé typy odevov a určovali vývojové stupne.

Obrázok 4 Bohato zdobené rukávy

Samotná výšivka sa na tradičnom odevu vyvinula z prvej potreby zabezpečiť funkčnosť odevu, teda jednotlivé súčiastky odevu spojiť nit'ou, ukončiť alebo spevniť látku. Museli prejsť stáročia, aby sa v tradičnom odevu rozvinula aj jej dekoratívna funkcia. Práve

schopnosť dekorovať odev priniesla dedinskému človeku záujem o zručnosť vo všetkých spoločenských vrstvách. V niektorých lokalitách v minulosti tak mohli dedinské ženy zúročiť svoje schopnosti a získavať za svoju prácu finančné ohodnotenie.

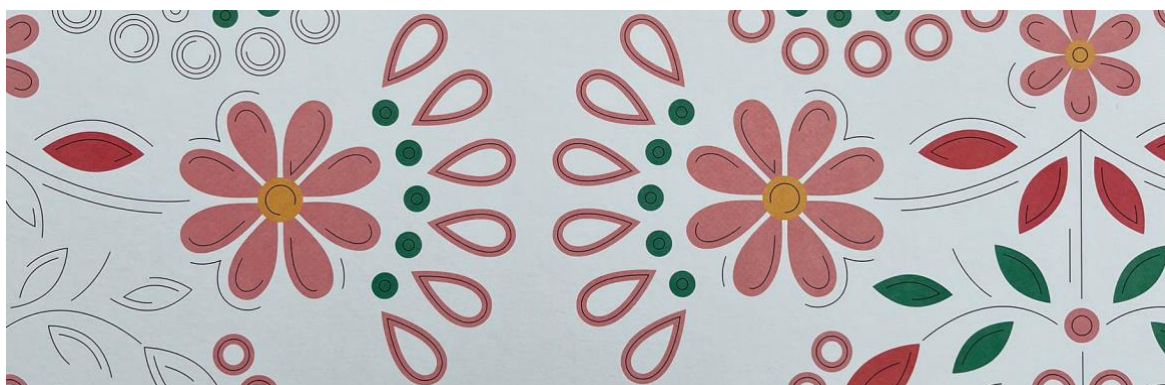
Vyšívateľ, šiť, či zdobiť svoj odev však nebolo pre ženy len nutnosťou alebo rutinou. Odev v sebe skrýval symboliku, ktorej význam sa odovzdával z generácie na generáciu. Aj napriek tomu, že dedinské obyvateľstvo vyznávalo svoju vieru, ktorá im zakazovala veriť poverám vychádzajúcim z pohanských čias, strach z nich v ľuďoch pretrvával naďalej. Práve tu zohrával odev významnú úlohu vďaka symbolike vyšívачských motívov a farieb, ktoré mali svoju funkciu a opodstatnenie. Červená farba mala svojho nositeľa chrániť pred urieknutím, pôsobením zlých síl - toto presvedčenie sa zachovalo najdlhšie, v mnohých prípadoch až do súčasnosti. Zelená bola farbou plodnosti, nevinnosti, jari, symbolizovala silu. Biela je archaická farba, ktorá bola v minulosti považovaná v dedinskom prostredí za smútočnú. Symbolizovala nevinnosť a čistotu, ako farba svadobného odevu sa do dedinského prostredia dostala z prostredia mestského. V mnohých obciach zaznamenávame čiernu farbu nielen ako smútočnú, ale aj ako najstaršiu zaznamenanú vývojovú fázu farebnosti. Vo všeobecnosti je spájaná s obdobím smútku a pôstu, označením statusu vdovstva, ale aj staroby. V období pôstu, adventu alebo smútku sa používala aj fialová či žltá farba, modrá farba deklarovala spojitosť s Mariánskym kultom. Výrazná farebnosť a rozvinutie farebných kombinácií sa spája predovšetkým s priemyselnou výrobou nití. Farebnosť odevu alebo vyšíviek bola spojená s vierovyznaním, s deklarováním stavu človeka, s obdobím smútku či sviatočnými udalosťami, ale aj bežnými dňami. Farby mali relevantnú funkciu aj pri iniciačných obradoch a mali svoje zaužívané kombinácie a logiku používania. [4]

Obrázok 5 Vyšívka svadobného oddevu

3.2 Symbolika

V osobitnej symbolike nezaostávala ani konkrétna ornamentika. Oľga Danglová špecifikovala päť skupín ornamentiky, pričom všetky motívy majú v sebe ukrytú symboliku. Päť hlavných skupín tvorí ornamentika geometrická, zoomorfná, rastlinná, antropomorfná a písmená, nápisy, monogramy a vročenia. Akýkoľvek motív mal jeho nositeľovi zabezpečiť viaceré pozitívne zmeny v živote, zabezpečiť plodnosť, prosperitu, mal funkciu ochrany. Motívy súviseli aj s ľubostnou mágiou a aj samotná odevná súčiastka ako celok mohla byť darom lásky. K najrozšírenejším motívom ochranného charakteru patril vtáčí motív, ktorý je v menšej alebo väčšej miere rozšírený po celom Slovensku.

Obrázok 6 Rastlinný motív

3.3 Ornamentika

V slovenskej ľudovej výšivke sa vzory vyvíjali postupne z jednoduchých geometrických dielcov, ktorých vznik súvisel s funkčnými stehmi. Štvorčeky, stĺpiky, zúbky a linky vznikali rytmickým ukladaním jednotlivých stehov vodorovným, zvislým alebo šikmým smerom. Priradovaním a kopírovaním ďalších prvkov vznikali o to zložitejšie motívy a bohatšie ornamentálne kompozície. Tento proces neprebíhal celkom samostatne. Na ľudovú ornamentiku vplývalo niekoľko slohových prúdov, najmä však renesancia. Stopy v nej zanechal aj barok a rokoko. Mnohé štylizované rastlinné prvky sú pravdepodobne orientálneho, predovšetkým tureckého pôvodu. Renesančné prvky prenikali do ornamentiky viacerými spôsobmi. Boli to napríklad umelecké práce dovezené z Talianska - nábytok, keramika, drahé tkaniny a výšivky. Možno predpokladať, že výzdobu na týchto predmetoch napodobňovali aj domáci remeselníci. Niektoré motívy a kompozície sa na Slovensko rozšírili zásluhou talianskych renesančných vzorníkov v 16. a 17. storočí. Charakteristickými motívmi prevzatými z týchto vzorníkov bol tulipán, klinček, granátové

jablko, kalich, hviezdica, kohút, páv, jeleň, postavy Adama a Evy, sv. Kataríny a pod. Rozširovanie renesančných vzorov súviselo s použitím vhodných techník vyšívania, ktorými sa dali ľahko reprodukovat'. Používala sa krížiková a výrezová technika a vyšívanie na sieti. Najmä krížikovou technikou bolo možné verne odkopírovať aj zložitejšie vzory a kompozície. Motívy prevzaté z renesančnej ornamentiky nájdeme na kútniciach, plachtách, polkách a v menšej miere aj na odevných súčastiach. [2]

Popri slohových prvkoch preberaných v pôvodnej alebo čoraz viac ľudovému čítaniu zodpovedajúcej forme, výšivku ovplyvňoval aj ornament z iných druhov ľudového umenia, napr. z nástenných malieb, keramiky, z drevených výrobkov a pod.

Veľké ornamentálne bohatstvo vytvorili vyšívačky a vypisovačky na základe vlastnej invencie, fantázie, zručnosti a výtvarného citu. Mnohé z týchto nadaných umelkýň vyrástli v osobnosti, ktoré dokázali nielen vytvoriť určité motívy a ornamentálne kompozície, ale ovplyvnili svoje okolie natoľko, že si ich osvojilo.

Mocnou inšpirátorkou pre ľudové vyšívačky bola samotná príroda – kvety, listy, plody, stromy, zvieratá atď. Charakteristická bola štylizácia týchto motívov a ich stvárnenie podmienené tvorivými schopnosťami vyšívačky.

Pôvodne mali jednotlivé motívy svoj symbolický význam. V úsilí zabezpečiť sa proti nepriaznivým vplyvom a zachovať si hospodársku prosperitu, siahali ľudia k rozličným iracionálnym praktikám, medzi ktoré patrilo aj zobrazovanie štylizovaných symbolov. Časom sa pôvodný význam motívov strácal a upadal do zabudnutia. Tradičné motívy sa vyšívali naďalej, zanikla ich magická funkcia a pretrvávala estetická funkcia.

V ľudovej výšivke sa vyskytuje niekoľko motívov, tie môžeme rozdeliť do základných štyroch skupín na geometrické, rastlinné, figurálne a grafické motívy.

3.3.1 Geometrický ornament

Vo výšivke do pomerne väčšej skupiny spadajú geometrické motívy (štvorce, kosoštvorce, trojuholníky, obdĺžniky, esovité závitnice, kruhy, krížené linky, hviezdice a pod.). Vyskytovali sa najmä vo výšivke podľa počítaných nití, no niektoré z nich môžeme nájsť aj v predkreslenom ornamente. Kompozície z geometrických motívov vznikali priradzovaním jedného motívu, alebo striedaním niekoľkých motívov do vodorovných pásov. Bežné bolo zostavovanie motívov do kompaktných pásov, v ktorých veľkú úlohu mala farebná a stehová kombinácia. Geometrický ornament charakterizoval výšivku v oblasti Záhoria,

Nitry, Čičmian a Horehronia. V staršej vývojovej fáze prevládal aj na okolí Šoporne, Trenčianskej Teplej a Rybian. [2]

Pomerne frekventovaným motívom v ľudovej výšivke je srdce. Vyskytovalo sa takmer na celom Slovensku vo výšivkách podľa počítaných nití, ale aj vo výšivke podľa predkresleného vzoru (napr. na Záhorí, v okolí Čataja, Šoporne, Trnavy, Piešťan, Trenčianskej Teplej, Rybian, Čičmian, Nitrianskeho Pravna, Bzovíka, Batizoviec, Torysiak a v Šariši). Variabilita srdcového motívu sa dosahovala najmä členením vnútornej plochy.

3.3.2 Rastlinný ornament

Rastlinný ornament tvoril najväčšiu skupinu v ľudovej výšivke na Slovensku. Rastlinné motívy nájdeme vo výšivke podľa počítaných nití, zväčša sa štylizovali a kombinovali s geometrickými ornamentmi. Rastlinná ornamentika sa naplno rozvinula vo výšivke podľa predkresleného vzoru v období, keď sa na trh dostali továrenské materiály. Prvotná jednoduchosť štylizovaných motívov a kompozícií vývojom viedla k bohatosti až k nápadnej dekoratívnosti. Medzi základné motívy v rastlinnom ornamente patrili tulipán, granátové jablko, klinček a ruža, ktoré dopĺňali ďalšie rozličné kvety, lístky, puky, vetvičky a pod.

Tulipán sa objavoval vo viacerých variáciách najmä vo výšivke podľa predkresleného vzoru na západnom Slovensku (na Záhorí, v okolí Bratislavy, Trnavy, Piešťan, Trenčína a Topoľčian). Na strednom Slovensku sa vyskytoval v detvianskej oblasti, v okolí Zárčiečia, Nitrianskeho Pravna, na východnom Slovensku v oblasti severného Šariša a na Zemplíne. Kvet tulipánu pozostával obyčajne zo stredovej časti a z jedného až troch bočných lupeňov. Tvar tulipánu sa vývojom menil priradovaním drobných ozdobných prvkov.

Motív klinčeka sa vyskytoval vo výšivke podľa počítaných nití, ale aj vo výšivke podľa predkresleného vzoru. Jeho variabilnosť bola oveľa skromnejšia ako ostatných motívov. Štylizované kytice zostavené z klinčekov nájdeme najmä na kútnych plachtách zo západného Slovenska. Vo výšivke na odevných súčiastiach sa uplatnil najmä v okolí Vajnora, Šoporne, Trnavy, Jablonice, Rybian a v oblasti Záhoria.

Veľmi častým motívom v rastlinnej ornamentike je granátové jablko. Oblý tvar granátového jablka spojením dvoch pologúľ alebo pretínajúcich sa kruhov bolo možné najlepšie dosiahnuť technikami podľa predkresleného vzoru, Rôznym členením poloblúkov a kombinovaním s inými prvkami vzniklo množstvo variantov tohto motívu. Motív granátového jablka bol častejší vo výšivke na západnom ako na strednom a východnom

Slovensku. Vyskytoval sa v okolí Vajnora, Čataja, Trnavy, Detvy, Nitrianskeho Pravna a ojedinele aj na Spiši. [2]

Oblíbeným motívom je okrúhly kvet s lupeňmi kvapkovitého alebo okrúhleho tvaru. V rozličných veľkostiach, s rôznym počtom lupeňov a rozmanitým členením sa vyskytoval v mnohých rastlinných kompozíciách. Uplatnil sa buď ako sprievodný, alebo ako ústredný motív.

Motív ruže sa objavuje vo výšivke neskôr ako ostatné uvedené motívy. V niektorých oblastiach našiel vo výšivke uplatnenie v poslednom vývojovom štádiu a často pre jej naturalistické podanie je znakom nastupujúceho úpadku. Veľmi oblíbeným bol tento motív na východnom Slovensku, najmä na Zemplíne.

Z ďalších rastlinných motívov sa vyskytovali napr. puky kvetov, d'atelinka, dubový list, na západnom Slovensku aj klásky a motív hrozna. Rozličné drobnejšie prvky, ako lístky, vetvičky a stonky, organicky spájali a dopĺňali jednotlivé motívy do harmonického celku.

3.3.3 Figurálny ornament

Menšiu skupinu vo figurálnej ornamentike predstavovali zvieracie motívy, napr. vtáky, kohúty, pávy a jelene. Najčastejšie sa vo výšivke stretávame s rôzne štylizovanými motívmi vtáčkov. Jednoduchou líniou sa vyznačovali vtáky zo Záhoria a z okolia Vajnora, Rybian a Nitrianskeho Pravna. Dekoratívnejšie pôsobili vtáky z okolia Jablonice a Čataja. Na kútnych a posteľných plachtách a polkách boli umiestnené v dolnej alebo hornej časti a dotvárali kompozíciu, prípadne boli jej dominantou. [2]

Vo figurálnej ornamentike sa za menšiu skupinu pokladali zvieracie motívy, napr. pávy, vtáky, jelene a kohúty. Vo výšivke sa najčastejšie stretávame s rôzne štylizovanými motívmi vtákov.

Figurálne motívy postáv ľudí sa v ľudovej výšivke na Slovensku objavujú veľmi sporadicky. Okrem šoporňanskej figurálnej výšivky, ktorá tu vznikla v polovici 20. storočia, nájdeme motív Adama a Evy, ženské a mužské postavičky na kútnych plachtách alebo obradových ručníkoch v okolí Čataja a Chorvátskeho Grobu. Figurálne motívy (ak vezmeme do úvahy obdobie od roku 1920 až do roku 1950) sa častejšie vyskytovali na ženských zásterách, rukávcoch aj ozdobných uterákoch na východnom Slovensku (napr. v okolí Ružbách, Prešova a Humenného).

3.3.4 Grafický ornament

Okrem týchto motívov sa v ľudovej výšivke objavujú aj grafické motívy. Vo forme písma, ako mená, priezviská, prípadne ich iniciály, datovania a pod., plnili zväčša funkciu vlastníckych znakov. Nájdeme ich na bytových textíliách, rukávcoch, zásterách, mužských košeliach a ozdobných vreckovkách, napr. na Záhorí, v okolí Vajnor, Čataja, v Liptove, na Horehroní a v okolí Ružbách. [2]

3.4 Ľudová kultúra s súčasnosťou

Ak Vám niekto bude tvrdiť, že ľudová kultúra už neexistuje, neverte mu. Existuje, ale má inú podobu, inú tvár a riadi sa trochu inými mechanizmami, ako to bolo v minulosti.

Tradičná slovenská výšivka v súčasnosti opäť oživa hneď viacerými spôsobmi. V prvom rade je to cielená osвета v zručnosti tvorivého vyšivačského remesla, ktorú zastrešujú viaceré vyšivačské spolky, kultúrne a osvetové centrá či občianske združenia. Venujú sa obnove zaniknutých vyšivačských techník, organizujú kurzy pre verejnosť a oboznamujú s technikami vyšívania aj najmladšie generácie. Výšivka sa tak opäť dostáva do povedomia a dostáva reálnu šancu na kontinuálny prechod generáciami. Iný pohľad nám dáva transformácia odevnej motiviky na rôzne ďalšie materiály či predmety, ktoré sú spojené s využívaním technológií, grafiky, dizajnu.

Chcem poukázať na produkciu ľudových remesiel a ľudovej umeleckej výroby ako na časť špecifických identifikačných hodnôt ľudovej kultúry ako organickej súčasť našej národnej kultúry, v ktorej ľudové umenie s viac alebo menej výraznými etnokultúrnymi znakmi je zdrojom a inšpiráciou, vedomým, zámerným východiskom k obohacovaniu profesionálnej kultúry na dosiahnutie jej jedinečnosti v rámci európskej i svetovej kultúry. Zvyšuje sa tým jej schopnosť byť prijatá vlastným spoločenstvom, ktoré sa s takýmto umením vedome alebo citovo identifikuje.

Bohatstvo slovenskej ľudovej výšivky predstavuje nesmierne cenný materiál, a to nielen z historického hľadiska, ale aj z hľadiska jeho výtvarnej nosnosti. Nespočetné množstvo variantov vzorov môže v súčasnosti aj v budúcnosti poskytnúť mnoho inšpiračných námetov pre vyšivačskú činnosť žien. Je to aj hlavný cieľ mojej diplomovej práce, v ktorej ide o sprítomnenie histórie a ktorá má osobitným spôsobom oživiť tradičné techniky a vzory slovom aj obrazom.

4 REGIÓNY ĽUDOVEJ VÝŠIVKY

Vývoj a pretrvávajúce výšivky na Slovensku prebiehali nerovnomerne. Túto skutočnosť podmieňovalo niekoľko faktorov, ako je napr. blízkosť priemyselného centra, migrácia obyvateľstva, záujem iných, najmä meštianskych vrstiev obyvateľstva o výšivku, ktorý sa výrazne prejavil na konci 19. a začiatkom 20. storočia. V tomto období sa niektorých oblastiach vyskytli pokusy o organizačné podchytenie vyšívačiek a ľudová výšivka sa uplatňovala na odevy pri rozličných spoločenských príležitostiach. Nezanedbateľná bola aj činnosť jednotlivcov, najmä učiteľov, ktorí často aj napriek blízkosti veľkých miest a iným, pre ľudovú tradíciu nepriaznivým okolnostiam, dokázali udržať záujem vidieckeho obyvateľstva o kultúrne dedičstvo predkov.

Každý región, dokonca každá obec Slovenska predstavuje inú výtvarnú úroveň výšivky, rôznorodosť vyšívacích techník, z hľadiska možností využitia výšivky na odevy a textíliách, ako aj na základe kultúrneho významu.

4.1 Žilinský kraj

Žilinský kraj sa rozprestiera na severe Slovenska, ktorý patril medzi ekonomicky menej vyspelé oblasti slovenská. Hornatý a neúrodný kraj bol v minulosti príčinou, že Orava a iné oblasti žilinského regiónu boli jednými z najzaostalejších kútov Slovenska, odkiaľ odchádzali chlapi do sveta za prácou. Je to však aj kraj s krásnou prírodou, Liptov a Tatry inšpirovali vyšívačky, ktoré tieto prírodné motívy vo svojich dielach často spodobňovali. Čičmanský ľudový odev zaradujeme paradoxne k najozdobnejším a najznámejším ľudovým odevom na Slovensku. [3]

Miestnu výšivku charakterizujú geometricky poňaté vzory vyšívané technikami podľa počítaných nití. Základ kompozície vytvárali väčšie motívy zoradené do pásových zostáv, ktoré dotvárali ozdobné linky alebo drobné motívy a prvky. Typickými prvkami sú kosoštvorce, esíčka, závitnice, hviezdice, krížové vzory a srdcia.

Obrázok 7 Žilinský výrez

4.1.1 Čičmany

Čičmanský ľudový odev zaraďujeme k najozdobnejším a pritom k najznámejším ľudovým odevom na Slovensku. Spolu so zliechovským a belianskym odevom vytváral celok s ornamentálne bohatou a esteticky pôsobivou výšivkou, krášliacou takmer všetky ženské aj mužské odevné súčasti.

Najstarším materiálom, z ktorého sa v tejto oblasti zhotovoval odev, bolo ľanové plátno. Na vyšívanie sa používali bielené aj nebielené lanové priadze, hrubšia bavlnená priadza červenej farby (birkovník), neskôr hodvábna, tenká bavlnená, vlnená priadza a napokon perlovky. Začiatkom 20. storočia sa začali sviatočné odevné súčasti šiť z továrenských materiálov.

Čičmiansku výšivku charakterizujú geometricky poňaté vzory vyšité technikami podľa počítaných nití. Základ kompozície vytvárali väčšie motívy zoradené do pásových zostáv, ktoré dotvárali ozdobné linky alebo drobné motívy a prvky. Typické motívy v čičmianskej výšivke sú srdcia, kosoštvorce, esíčka, závitnice, hviezdice a krížové vzory. Technickú dokonalosť a nezvyčajnú ornamentálnu bohatosť dosiahla v tejto oblasti výšivka cez riasenie.

Obrázok 8 Srdcový ornament

Pôvodná farba výšivky bola biela a prírodná v kombinácii s červenou alebo oranžovou. Vývojom sa farebná škála rozširovala o ďalšie odtiene uvedených základných farieb. Až do začiatku 20. storočia si čičmianska výšivka udržala decentnosť a žiarivosť v prírodných a žltých tónoch v kontraste s červenou. Postupne sa uplatňovali zelená, modrá a čierna farba. Oblíbenou a často používanou bola kombinácia červenej, modrej a čiernej farby.

Osobitné miesto v čičmianskej výšivke patrí žilinskému výrezu, ktorým sa zdobili sviatočné zástery. Žilinský výrez sa v tejto oblasti začal vyšívať koncom 19. storočia. Dovtedy sa do záster všívali pásy výrezu, ktoré predávali priekupníčky. Zručné vyšivačky začali tento druh výšivky napodobňovať a zdokonaľovať, a tak si výrez získal trvalé miesto vo výzdobe čičmianskeho odevu. Na starších zásterách tvoril pomerne úzky pás, postupne sa rozširoval a v medzivojnovom období dosahoval až 25 cm. Typickými motívmi vo výreze boli do pásu zoradené štylizované pávy, kvety a hviezdice. Vývojom sa menil materiál aj farebnosť výrezovej výšivky. Spočiatku používané ľanové a biele bavlnené priadze vystriedali pestré hodvábne, vinené priadze a perlovky.

Tak ako v minulosti, aj dnes sú Čičmany významným vyšivkárskeym strediskom. Čičmianska výšivka je obľúbená aj v súčasnosti. Na jej popularite má nesporne zásluhu efektná, aj keď náročná technika žilinského výrezu, ku ktorej sa vyšivačky ustavične vracajú a stvárnajú ju v nových farebných, vzorových aj kompozičných variáciách. [2]

4.1.2 Fačkov

Výšivka z okolia Fačkova patrí z ornamentálnej stránky k čičmianskej výšivke. Nápadne sa od nej odlišuje farebnosťou, prioritnou funkciou krížika a absenciou výrezovej techniky.

Pomerne bohatá výšivka zdobila v okolí Fačkova čepce, rukávce a mužské košele. Skromnejšia výšivková výzdoba bola na modrotlačových zásterách a podvikách. Najstaršie súčasti odevov zhotovené z ľanového a bavlneného plátna sa vyšivali bavlnenou (pamukovou) a mäkkou vinenou priadzou (bablnou), neskôr tenkými bavlnenými priadzami.

Pre oblasť Fačkova, ako aj pre celú Rajeckú dolinu bola charakteristická geometrická výšivka. Najrozšírenejšou technikou vyšívania bol krížik v kombinácii s krivinkou, mešterkou a vrkôčikovým krížikom. Na rukávcoch zo staršieho obdobia nájdeme popri krížikovej výšivke aj motívy vyšívané hladkovaním. Tento typ výšivky je pôvodnejší, svedčí o tom väčšia zhoda so staršou čičmianskou výšivkou.

Na rukávcoch sa výzdoba sústreďovala do jedného stredového širšieho a do dvoch užších horizontálnych pásov. Prevládajúcimi motívmi boli srdcia, hviezdice a kosoštvorce s rôzne členenou plochou. Odlišnú kompozičnú stavbu mala výšivka na čepcoch. Členila sa do zvislých širších a kratších pásov s drobnejšími motívmi ako na rukávcoch. Za najstarší sa považuje kruhový vzor na kolesá, s uplatnením vrkôčikového krížika a stonkového stehu.

Farebnosť výšivky v okolí Fačkova bola rozmanitá. Na starších odevných súčastiach dominovala jednofarebnosť: červená, modrá a čierna, prípadne dvojkombinácie červená s modrou, čierna so žltou, červená s čiernou. Novšie výšivky charakterizovali viacfarebné kombinácie s použitím zelenej, ružovej, žltej a fialovej farby. Na smútočnom odevu sa uplatňovala výšivka v tmavších tónoch: čierna, modrá a čierna farba so zelenou alebo modrou. [2]

Obrázok 9 Srdcové kompozície

Napriek tomu, že fačkovský ľudový odev zanikol po druhej svetovej vojne, krížiková výšivka sporadicky pretrváva na rozličných bytových textíliách až do súčasnosti.

4.1.3 Strečno

Výšivka z okolia Strečna je pozoruhodná ornamentálnou bohatosťou, kompozičnou skladbou a technickou dokonalosťou.

V Strečne sa vyšivali hlavne dievčenské a ženské ľanové rukávce a mužské košele. Používal sa hlavne krížikový vzor, staršie výšivky boli geometrické, na novších sa objavovali kvety a drobné vzory ako lístočky, ružičky alebo d'atelinky. Obľúbenými farbami boli modrá, červená, zelená a ružová. Najčastejšie sa používali jednofarebné kompozície, na ľanové plátno bielej či krémovej farby sa vyšivalo najmä červenou alebo modrou niťou.

Obrázok 10 Kombinácia farieb

5 FARBA AKO SYMBOL

Farebnosť tradičnej výšivky vo veľkej miere závisela od použitého druhu vyšívacieho materiálu. Začiatkové vývojové obdobie na celom Slovensku charakterizovala striedmosť a jednoduchosť vo farebných kombináciách. Najstaršie odevné súčasti a textílie zdobila jednofarebná výšivka, a to biela a prírodná, podmienená sfarbením konopných a ľanových priadzí, žltá, ktorá sa získavala farbením prírodnými farbivami, a najmä červená. Popri nich sa objavuje aj čierna a modrá. V najstaršej vývojovej fáze sa tieto základné farby používali buď samostatne, alebo vo vzájomnej kombinácii takmer na celom Slovensku.

V 19. storočí farebnosť výšivky podstatne ovplyvnili vyšívacie materiály továrenskej výroby, ako hodvábné, vinené a bavlnené priadze rôznej akosti. Široká farebná škála vyšívacích materiálov núkala vyšívачkám nové možnosti uplatniť výtvarný cit a zmysel pre harmóniu farieb. K zaužívaným kombináciám sa pridružovali postupne ďalšie farebné odtiene, a to zväčša so zachovaním prevahy pôvodnej farby. V jednofarebnom základe sa objavovali pestré farby spočiatku vo forme detailov, neskôr nimi začali vyšívачky odvážnejšie narábať, nielen pokiaľ ide o rozsah farebných plôch, ale aj počet zvolených odtieňov.

Koncom 19. storočia sa do konečnej podoby vykryštalizovalo použitie farieb a ich kombinácií v jednotlivých regiónoch na Slovensku. Ustálila sa tak obľuba určitých farieb, prípadne úzus nepoužívať niektoré farby, čím sa stabilizovali základné prvky regionalít vo farebnosti.

V slovenskej ľudovej výšivke bola farebnosť dôležitým atribútom na určenie veku a stavu nositeľa, prípadne rozlíšenie odevných súčastí určených na rozličné významné príležitosti. Pôvodne mala farba aj symbolický význam, ktorý spočíval v predstave o zázračnej moci farieb. [2]

5.1 Farebnosť

Farebnosť produktov korešponduje s celkovou filozofiou značky, farby sú stanovené ľudovou výšivkou typickou pre Žilinský kraj. Každá farba má v ľudovej výšivke svoj vlastný význam a symboliku s ňou spätú.

5.1.1 Červená

Červená farba symbolizovala krv a život, bola protikladom chorôb, starnutia a smrti. Často sa používala na odevy mládeže, kde vyjadrovala radosť zo života a lásku. Je to jedna z najpoužívanějších farieb, ktorú môžeme nájsť vo výšivkách celého Slovenska.

5.1.2 Ružová

Je to druhoradá, prechodná farba. Ružovú považovali za farbu nežných a práve sa rodiacich emócií, panenstva a čistého tela, mladosti. Vo vzťahu k činnosti táto farba vyvoláva snahu spolupracovať, dohodnúť sa. Priradzuje sa predovšetkým ku geometrickým a grafickým motívom, no nájsť ju môžeme i v rastlinných motívoch.

5.1.3 Modrá

Modrá je farba oblohy, bezhriešnej duše, pravdy a spravodlivosti. Niesla silný náboženský význam a bola považovaná za farbu božského pôvodu. Radí sa k druhej najpoužívanějšíj farbe v slovenskej ľudovej výšivke. Častokrát sa objavuje v kombinácií s červenou, alebo žltou farbou.

5.1.4 Zelená

Bola považovaná za farbu bezpečnosti, prírody a symbolizovala harmóniu a rast. Vo výšivkách sa nikdy nepoužívala samostatne, vždy v kombinácií s inými farbami. Nájsť ju môžeme predovšetkým vo figurálnych motívoch a grafických motívoch.

5.2 Vizuálna pamäť

Vo výšivke Žilinského kraja sa najčastejšie objavuje červená, ružová, modrá a zelená farba, taktiež žltá, oranžová a čierna farba, no vo výrazne menšej miere. Rozhodla som sa skombinovať najčastejšie používané tak, aby spolu pôsobili vyvážene a harmonicky.

Koberčeky majú dve rozličné farebnosti. V oboch prípadoch tvorí základ koberčeka červená a ružová farba, doplnené sú buď o modrú alebo zelenú farbu.

Vizuálna pamäť funguje tak, že pokiaľ niekto povie „červená“ a počúva 50 ľudí, môžeme očakávať, že v ich mysliach sa objaví červená farba. Slovo si dokážeme vo vlastnej myšli vizualizovať, porozumieť mu a priradiť k určitému obrazu. [11] Vo svojej práci sa snažím, aby sa rovnako dali rozpoznať moje štylizácie výšivky, či už podľa použitých farieb

alebo ornamentov. Chcem, aby sa dali koberčky vizuálne rozpoznať podľa rozličnosti krajov, z ktorých vychádza daná výšivka. [8]

5.3 Farebné myslenie

Farba je významným komunikačným nástrojom, pretože dokáže upútať pozornosť, zvýrazniť a zatriktívniť veci. Dôvtipnou, pritom však triezvou prácou s farbami môžeme zvýšiť úroveň dizajnu a v prípade potreby taktiež zvýšiť účinnosť komunikácie zdôraznením určitých prvkov. [9]

Komunikačná schopnosť farieb sa zďaleka neobmedzuje len na zvýrazňovanie, farby rovnako vysielajú symbolické kultúrne významy. Lexikón farieb sa mení tak, ako sa mení kultúra, čo dodáva dizajnérovi šancu lepšie nadviazať kontakt s cieľovou skupinou. Prináša však taktiež riziko, že kvôli voľbe farieb sympatie nezíska. Pochopením toho, aké kultúrne asociácie farby vyvolávajú, môže dizajnér jednoduchšie dosiahnuť úspešnú komunikáciu, pretože farby dokážu oznámenie podtrhnúť, alebo ho naopak spochybniť. [12]

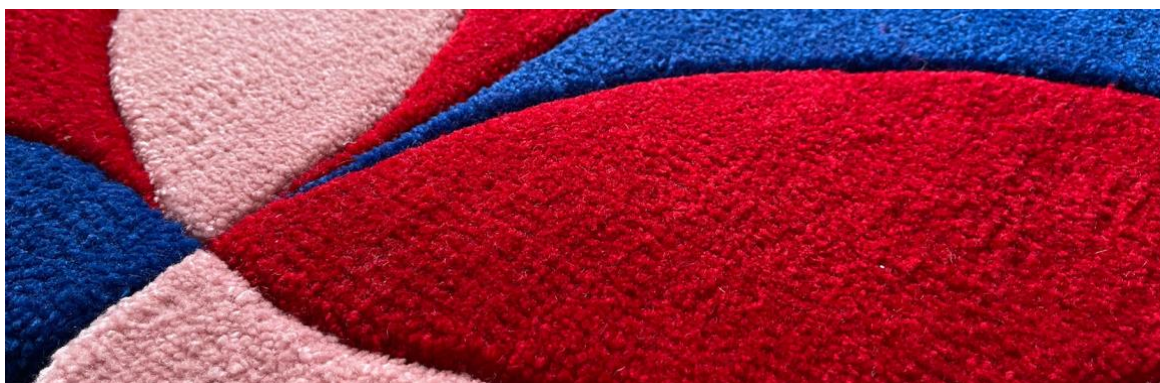
II. PRAKTICKÁ ČASŤ

6 ANALÝZA

Ako som spomínala už v úvode, k práci ma priviedla predchádzajúca skúsenosť navrhovania a realizácie kúpeľňového koberčeka, v ktorej som sa rozhodla pokračovať, vylepšiť jej nedostatky a priradiť jej ucelenú formu tak, aby výsledkom bol plnohodnotný a vysoko kvalitný produkt.

Obrázok 11 Štruktúra koberčeka pre firmu GRUND

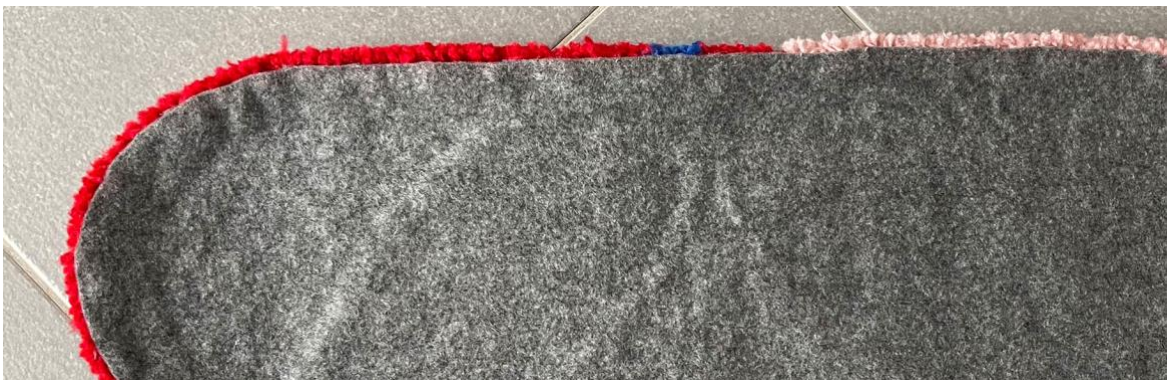
Obrázok 12 Štruktúra koberčeka značky KOBERCHECK

Predchodcom tejto analýzy bolo ročné testovanie koberčeka vytvoreného pre firmu GRUND, vďaka čomu som nadobudla nové technologické i materiálové znalosti, ktoré som aplikovala v navrhovaní i realizácií. Skúsila som rôzne možnosti čistenia a údržby koberčeka, aby som získala tie najšetrnejšie spôsoby pre najdlhšiu udržateľnosť kvality a životnosti výrobku.

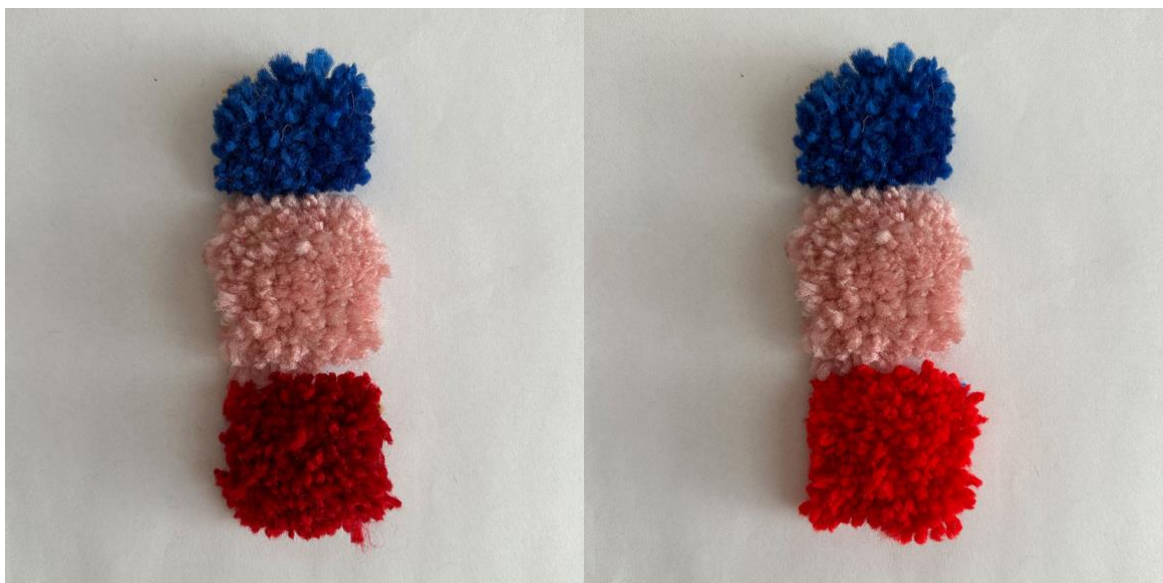

Obrázok 13 Spodná časť koberčeka pre firmu GRUND

Obrázok 14 Spodná časť koberčeka značky KOBERCHECK

Všetky nazhromaždené poznatky som aplikovala v realizácií do testovania nových materiálov, vďaka čomu som sa dopracovala k najlepším možným materiálom, ktoré spĺňajú všetky vytyčené preferencie, garantujú životnosť a dlhodobú kvalitu výrobku.

Obrázok 15 Skúška farebnosti

6.1 Cieľ práce

Cieľom mojej práce bolo predovšetkým vytvoriť plnohodnotný produkt, ktorý sa bude dotýkať nielen produktového dizajnu, no jeho neodmysliteľnou súčasťou bude aj obalový a grafický dizajn, vďaka čomu bude projekt ucelený.

Chcela som sa zamerať na tému, ktorá mi bude blízka a bude reprezentovať a odrážať to, ako rozmýšľam, pracujem a vnímam. Rozhodla som sa zamerať na slovenskú ľudovú kultúru, ktorá v sebe ukrýva tradíciu, zručnosť, symboliku, ako aj mágiu.

Slovenská ľudová výšivka je môj hlavný inšpiračný zdroj, ktorá krásne reflektuje cieľ mojej práce. Je neopakovateľná, jedinečná pre každý kraj, plná inšpirácie, rozličných ornamentov, jasne definovanej farebnosti a symbolizuje hravosť i pestrosť.

Mojím cieľom je nadobudnúť v danej oblasti čo najviac znalostí ohľadne ľudovej výšivky, ornamentiky i farebnosti. Vytvoriť si grafickú schému, ktorú budem môcť kombinovať a vytvárať tvarovo i rozmerovo rozličné návrhy, ktoré budú skladbou, použitými ornamentami a farebnosťou jasne definovať výšivku Žilinského kraja.

6.2 Cieľová skupina

Koberčeky sú navrhnuté tak, aby boli svojou tvarovou skladbou, farebnosťou i veľkosťou vhodné pre akúkoľvek vekovú kategóriu a oslovili čo najširšie publikum.

Keďže som návrh geometricky štylizovala, vytvorila som kolekciu piatich tvarovo i rozmerovo rozličných koberčekov, ktoré nájdú využitie v akejkoľvek časti domácnosti. Koberček môžete využiť v spálni, kuchyni, kúpeľni, či dokonca detskej izbe.

Hravá skladba ornamentov a pestrosť farieb priláka práve tých najmladších. Celkový dizajn osloví väčšinu dospelých ľudí. Symbolika a príbeh priláka aj tých najstarších.

7 KOBERČEKY

Kolekcia piatich koberčekov inšpirovaných slovenskou ľudovou výšivkou dbá na ručnú výrobu, kvalitu a originalitu. Značka KOBERCHECK prešla dlhou cestou, ktorú v nasledujúcej kapitole mapujem.

7.1 Štylizácia výšivky

Než som začala štylizovať výšivku Žilinského kraja, musela som nazhromaždiť dostatočné množstvo inšpiračného obrazového materiálu. Pri práci som zistila, že každá výšivka má svoj vlastný rytmus, súmernosť a proporciu, podľa ktorej ju možno identifikovať. Toto zistenie som sa rozhodla zachovať a aplikovať do svojich návrhov.

Obrázok 16 Farebnosť výšivky v geometrických motívoch

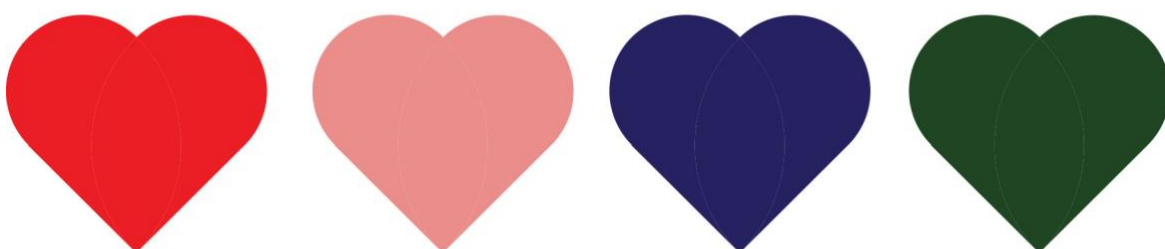

Obrázok 17 Farebnosť výšivky v rastlinných motívoch

Obrázok 18 Inšpiračná farebnosť výšivky

Obrázok 19 Farebná paleta inšpirovaná ľudovou výšivkou

Pre Žilinský kraj je vo výšivke najtypickejší ornament srdce, je najčastejšie používaným a symbolizuje lásku, odvahu, bojovnosť a statočnosť. Medzi ďalšie používané ornamente sa radí napríklad kruh, tulipán, kosoštvorec či lístočky.

Obrázok 20 Ornament srdc

Obrázok 21 Ornament tulipánov

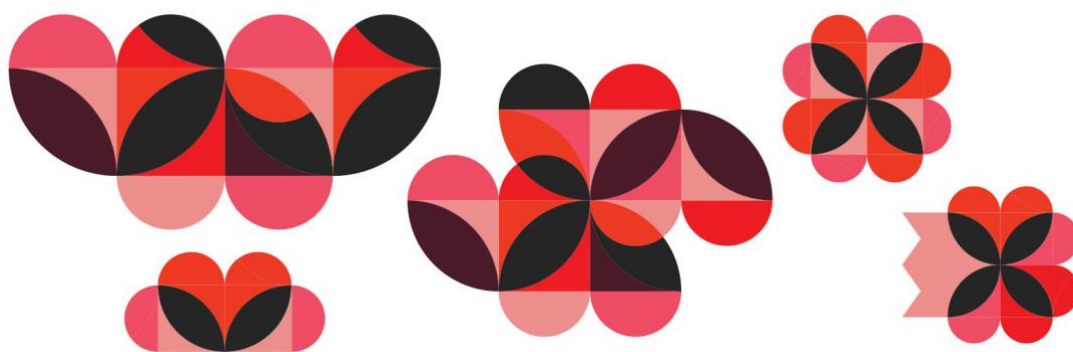

Obrázok 22 Ornament lupeňov

Slovenskú ľudovú výšivku som štylizovala tak, aby reprezentovala Žilinský kraj, obsahovala všetky potrebné elementy k jej rozpoznaní, ako sú napr. ornamente a farebnosť. Každý koberček v sebe ukrýva ornament srdca, ktoré sa stalo nosným prvkom značky. Nielenže symbolizuje ľudovú výšivku, no taktiež lásku k tradícií, remeslu a výrobe.

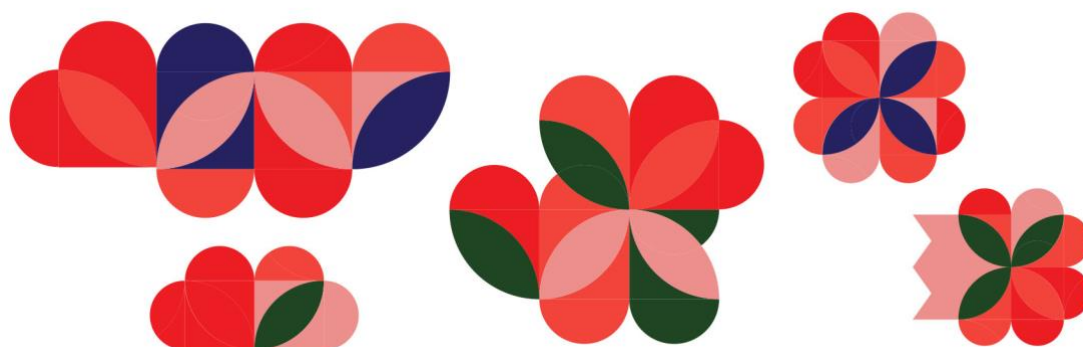
7.1.1 Prvotné návrhy

V grafickom programe Adobe Illustrator som si v krivkách vytvorila niekoľko ornamentov vychádzajúcich z výšivky Žilinského kraja. Ornamente som rôzne spájala a kombinovala tak, aby som neporušila pravidlá umiestnenia či kontrastu.

Obrázok 23 Prvotné návrhy koberčekov

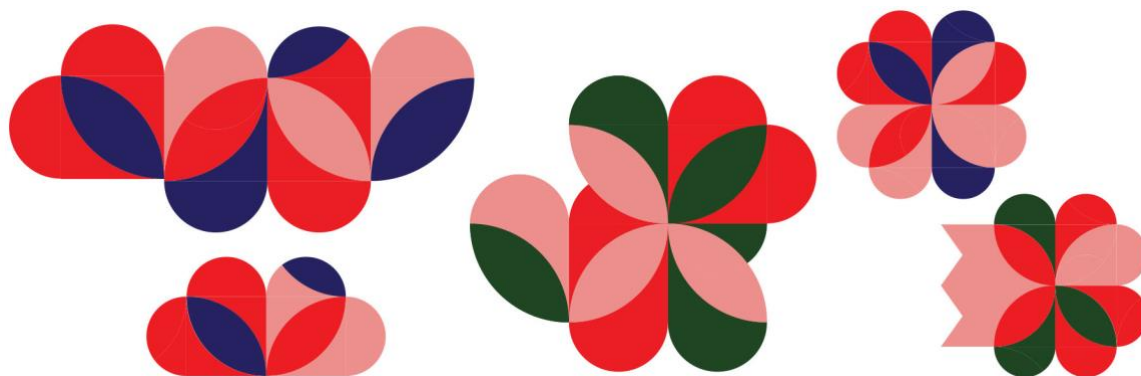
Návrhy však boli príliš komplikované, takže som ich musela prispôbiť následnému technologickému spracovaniu, aby boli výrobitel'né.

Obrázok 24 Druhotné návrhy koberčekov

7.1.2 Výsledné návrhy

Návrhy som sa snažila čo najviac zjednodušiť tak, aby aj naďalej po úprave obsahovali všetky požadované ornamenty, pôsobili jednotne a vyvážené.

Obrázok 25 Finálne návrhy koberčekov

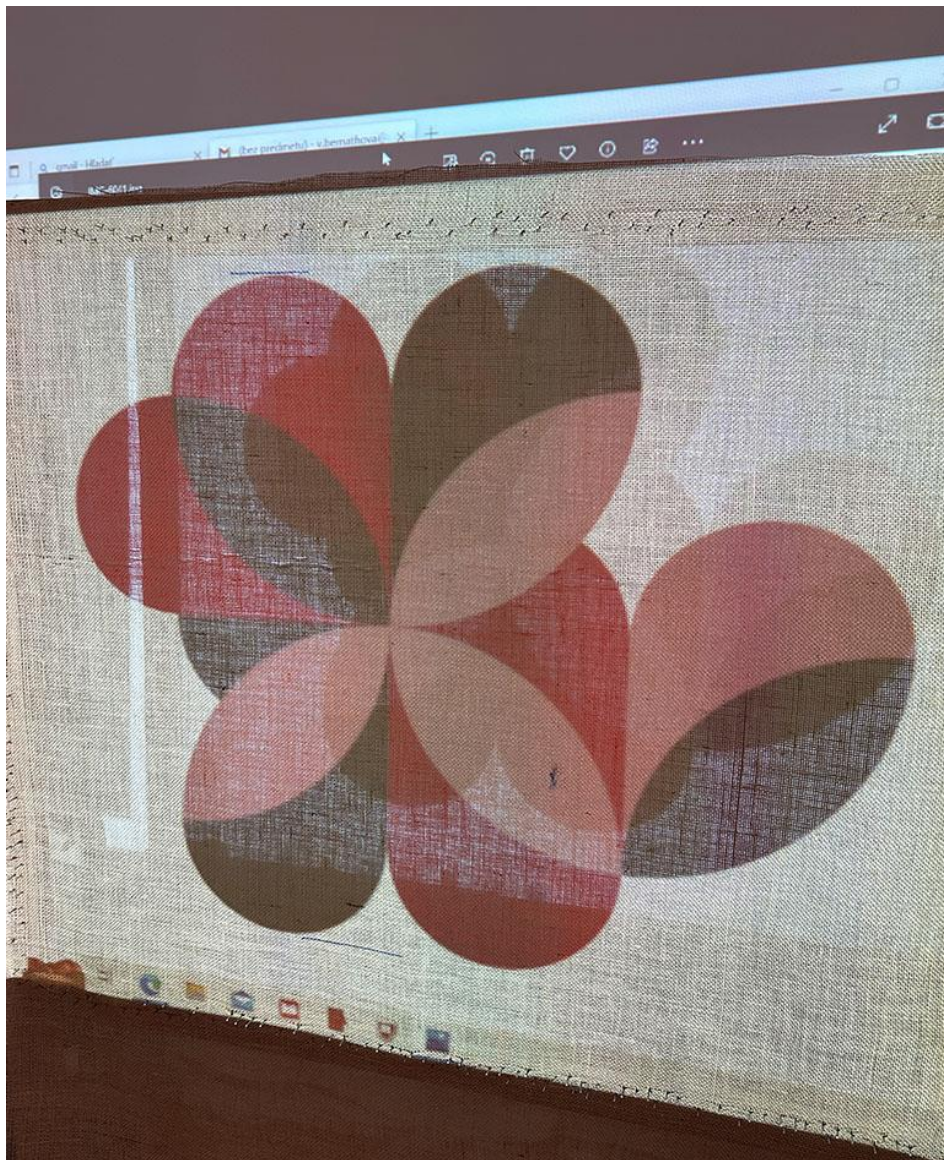

7.2 Technologický postup

Koberčky sú vyrobené za pomoci elektrickej tkacej pištole, ktorá sa v súčasnosti dostáva čoraz viac do povedomia ľudí a teší veľkej obľube.

7.2.1 Presvietenie

Pre dosiahnutie čo najpresnejšieho tvaru a priblíženiu sa digitálnemu návrhu, je dôležitým krokom si návrh presvietiť na plátno za pomoci projektora. Návrh si pred presvietením upravujem v programe Adobe Illustrator, v ktorom si definujem aj rozmery koberčeka podľa veľkosti plátna. Takto pripravený dokument uložíam do formátu PNG, vďaka čomu získam súbor v požadovaných rozmeroch a bez pozadia.

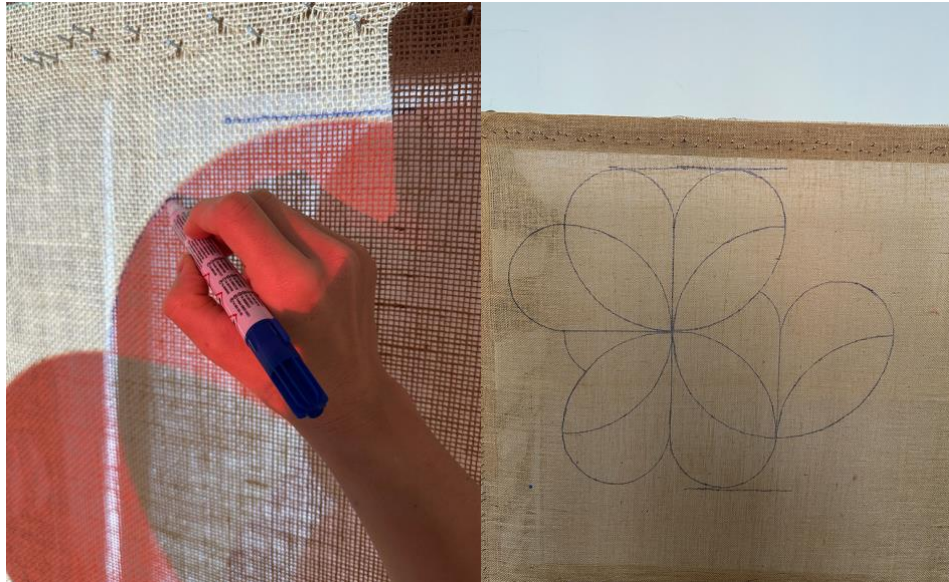

Obrázok 26 Presvietenie grafického návrhu projektorom

7.2.2 Predkreslenie

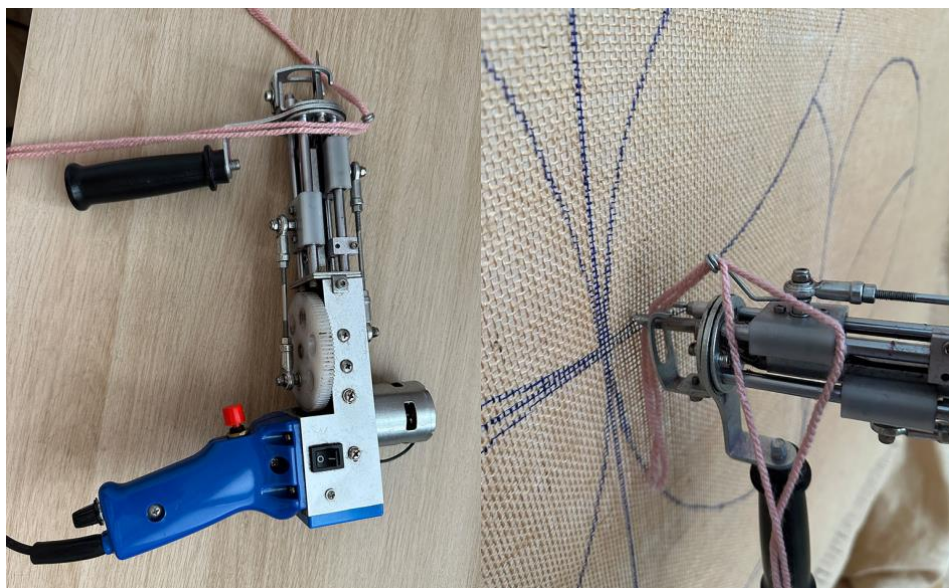
Vďaka projektoru a upravenému súboru prenesiem jasne definovaný rozmerový i tvarový návrh na plátno. Ten si obkreslím fixkou a je pripravený na ďalšie spracovanie.

Obrázok 27 Vytváranie presného obrysu návrhu

7.2.3 Príprava materiálu

Na tkanie do plátna natiahnutého v drevenom ráme sa používa elektrická všivacia pištoľ, ktorá sa považuje za jedno z pokročilých zariadení kobercového priemyslu. Je nenahraditeľná pre modernú výrobu. Materiál sa prevlečie cez očko na vrchnej ploche pištole až do stredovej osi.

Obrázok 28 Príprava tkacej pištole

7.2.4 Obrysy

Pri zložitejších tvaroch je lepšie začať tkaním obrysov. Takto vieme docieľiť väčšiu presnosť a precízne spracovať aj ten najmenší detail.

Obrázok 29 Vytvorenie obrysov

7.2.5 Výplň

Po vytkaní obrysov sa vyplňa vnútro návrhu. Pokiaľ chceme docieľiť čo najpresnejšiu hustotu materiálu, kvalitu a atraktívny vzhľad koberčeka, je potrebné viesť pištoľ vertikálne a to čo najpresnejšie zdola nahor.

Obrázok 30 Výplň obrysov

7.2.6 Vyrezanie

Kým koberček visí na plátne, je potrebné zadnú stranu natrieť vrstvou vode odolného textilného lepidla, ktoré koberček spevní a zabráni možnému páraníu. Po vyschnutí treba koberček vyrezať ostrým orezávačom minimálne 2 cm od textilného vlákna.

Obrázok 31 Príprava koberčeka na vyrezanie

7.2.7 Povrchová úprava

Povrch možno zastrihnúť holiacim strojčekom na požadovanú dĺžku vlasu koberčeka. Menšie detaily, ako oddelenie jednotlivých častí a vytvorenie obrysov podľa liniek, stačí upraviť nožnicami.

Obrázok 32 Úprava povrchu a vytvorenie detailov

7.2.8 Spodná časť

Ako posledné si tvar koberčeka prekreslím na plst' a podľa obrysu vystrihnem. Pretfčajúce časti jutového plátna zahnem do vnútra a následne prilepím poslednú, spodnú časť.

Obrázok 33 Úprava spodnej časti koberčeka

7.3 Materiál

Zvolené materiály predchádzali ročnému testovaniu, vďaka čomu je výsledkom funkčný, kvalitný a odolný produkt.

7.3.1 Recyklovaný polyester

Recyklovaný polyester, tiež známy ako rPET, sa získava roztavením existujúceho plastu a jeho opätovným spriadaním na nové polyesterové vlákno. Veľká pozornosť sa venuje rPET vyrobenému z plastových fliaš a nádob, ktoré spotrebitelia vyhodia. Aby som uviedla príklad, päť fliaš sódy poskytuje dostatok vlákny na jedno extra veľké tričko.

Recyklovaný polyester dáva druhý život materiálu, ktorý nie je biologicky odbúrateľný a inak by skončil na skládke alebo v oceáne. Podľa mimovládnej organizácie Ocean Conservancy sa každý rok dostane do oceánu 8 miliónov metrických ton plastu, okrem odhadovaných 150 miliónov metrických ton, ktoré v súčasnosti cirkulujú v morskom prostredí. Ak udržíme toto tempo, do roku 2050 bude v oceánoch viac plastov ako rýb. Plast sa našiel u 60 % všetkých morských vtákov a 100 % všetkých druhov morských korytnačiek, pretože si plasty mýlia s jedlom.

Materiál rPET je rovnako dobrý ako čistý polyester, ale jeho výroba si vyžaduje menej zdrojov – recyklovaný polyester je z hľadiska kvality takmer rovnaký ako čistý polyester, ale jeho výroba si vyžaduje o 59 % menej energie v porovnaní s čistým polyesterom. Okrem toho môže recyklovaný polyester prispieť k zníženiu ťažby ropy a zemného plynu zo Zeme, aby sa vyrobilo viac plastov.

Ako veľkú výhodu vnímam aj to, že je na trhu dostupný v širokej farebnej škále, čím som si bola schopná vyskladať farebnú kompozíciu podľa požadovaných farebných odtieňov.

7.3.2 Juta

Juta sa radí medzi prírodné, rastlinné vlákna. Je to názov pre lykové vlákna zo stoniek jednoročnej tropickej rastliny. Farba vlákna je svetlá až biela, pri niektorých druhoch prechádza do žltej až červenej farby. Jutu možno bieliť, tým však môže stratiť na pevnosti. Taktiež sa dobre farbí a po zafarbení má drsnejší povrch a podobá sa do určitej miery hrubej ovčej vlny. [1]

Používa sa najmä na výrobu obalových tkanín (vrecovina), plachtovín a izolačných tkanín. Z jemných priadzi sa vyrábajú koberce, lacné nábytkové a dekoračné tkaniny.

Juta je v mojej práci hlavným stavebným prvkom. Je veľmi pevná, odolná a slúži ako vnútorná opora vlákien. Je neodmysliteľnou kostrou každého môjho koberčeka. Vďaka pružnosti i pevnosti vlákien, možno elektrickou tkacou pištoľou vyvinúť požadovaný tlak bez toho, aby sa pretrhla.

7.3.3 Plst'

Spodnú časť koberčeka tvorí plst'. Ide o netkanú textíliu zaklesnutých vlákien kozieho, ovčieho alebo ťavieho rúna, bez použitia vonkajších spojív. Pevnosť prepojenia je daná vlastnou štruktúrou vlákna.

Plst' má dobre zvukové a tepelné izolačné vlastnosti, absorbuje nárazy a dokáže byť nepriepustná i plne absorpčná. Je jednoducho tvarovateľná, pružná recyklovateľná a odolná voči opotrebovaniu. [8]

V návrhu a realizácii koberčeka pre firmu GRUND som ako materiál použila polyvinylchloridovú podložku s latexovou vrstvou. Od tohto materiálu som sa rozhodla odísť, pretože sa používaním rozpadal, farbil podlahu a nie je udržateľný.

Pre plsť som sa rozhodla nielen pretože sa najčastejšie používa ako spodná vrstva koberčiek pri ručnej výrobe, no sama som materiál testovala a spĺňa všetky požiadavky pre vytvorenie kvalitného, udržateľného a funkčného produktu.

Obrázok 34 Koberček 1100x500 mm

Obrázok 35 Koberček 570x500 mm

Obrázok 36 Koberček 500x250 mm

Obrázok 37 Koberček 850x730 mm

Obrázok 38 Koberček 500x500 mm

8 VÝSTAVNÝ STOJAN

Keďže mojou zvolenou témou je „Produkt a P. O. P.“ zamerala som sa tiež na návrh a výrobu výstavného stojanu, ktorý bude podporovať predaj produktov. Stanovila som si niekoľko kritérií, ktorých som sa držala počas celého vývoja výstavného stojanu.

Koberčeky sú vďaka ich farebnosti veľmi výrazným, nosným prvkom práce, preto som sa rozhodla navrhnúť tvarovo nekomplikovaný stojan v neutrálnej farbe. Konštrukciu je možné rýchlo a efektívne zložiť i rozložiť, čím je vhodná na prevoz i skladovanie.

Stojan v sebe zároveň skrýva symboliku a odkaz na vtedajšie sušenie textilných výrobkov, ktoré sa prevesovali cez okrúhlu vešiakovú tyč. Tento systém bol inšpiráciou pre môj výstavný stojan, cez ktorý prevesujem koberčeky rovnakým spôsobom.

8.1 P. O. P.

P. O. P. (Point of Purchase = bod predaja), je termín označujúci reklamné prvky, ktorých úlohou je podporiť službu alebo predaj výrobku. V súčasnosti sa to považuje za najefektívnejší spôsob, ako ovplyvniť predaj krátkodobého tovaru a tým prispieť k zlepšeniu povedomia o značke.

8.2 Materiál

Kov je bezpochyby kráľom medzi materiálmi, ktoré máme k dispozícii na Zemi. Prevažná väčšina z celkového počtu prvkov v prírode, asi 75, patrí práve kovom.

Železo sa prvýkrát objavilo na Zemi vo forme meteoritov, spadnutých z neba. Než sa železo začalo spracovávať vo veľkom, bolo považované za mýtický materiál, ktorý je človeku bytostne cudzí, chladný, tvrdý i vzdorujúci. Ovládnuť silu železa bolo rovnako nepredstaviteľné ako nájdenie svätého grálu, ale ľudské spoločenstvá neustávali vo svojej snahe železo spracovať, aby mohli vyrábať zbrane, raziť mince alebo sa účinne brániť.

Kovy zanechali v ľudských dejinách nezmazateľnú stopu. Dokazuje to doba bronzová i železná a samozrejme priemyslová revolúcia, ktorá sa vďaka objaveniu ocele stala zavŕšením celej histórie spracovania kovu. [8]

8.2.1 Oceľ

Oceľ je materiál, ktorý na malej ploche dokáže sústrediť obrovské množstvo sily, resp. mechanického napätia, čo bolo do tej doby úplne nevídané. Je to kovová zliatina na báze

železa a uhlíku. Medzi jej výhody sa patrí predovšetkým recyklovateľnosť, mechanická pevnosť, pružnosť, tvárnosť, tvrdosť i odolnosť voči nárazom.

Konštrukciu tvorí oceľový joklový profil 20x20 mm, ktorý dopĺňa oceľová guľatina s priemerom 10 mm. Stojan je pozváraný a vďaka skrutke so zapustenou hlavicou M6, na dvoch miestach, plne rozložiteľný. Vďaka zvolenému materiálu je pevný, odolný i stabilný.

8.3 Povrchová úprava

Povrch som odmastila a natrela vrstvou odhrdzovaču, ktorý som na povrchu nechala pôsobiť 6 hodín. Povrch som vyčistila a následne nastriekala sprejom na ochranu proti korózií. Na takto dôkladne ošetrovaný povrch som nakoniec naniesla vrstvu čierneho, akrylového laku.

Obrázok 39 Povrch pred ošetrením

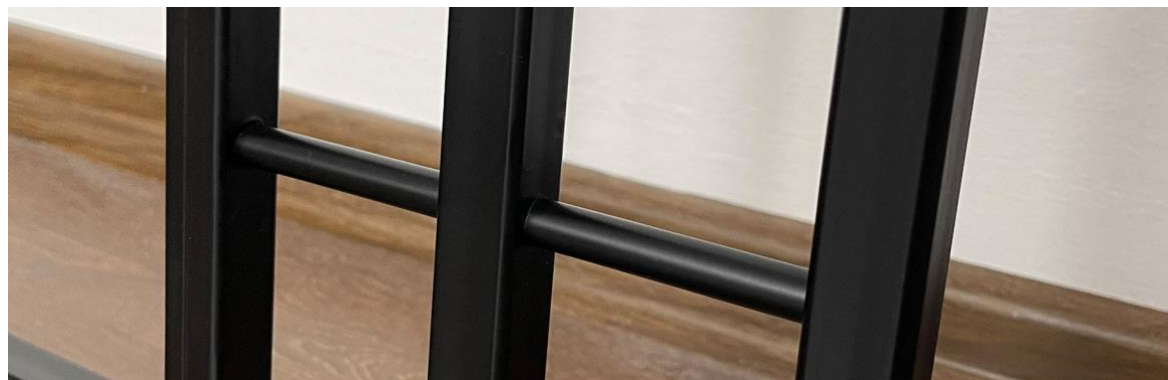
Obrázok 40 Povrch po ošetrení

Obrázok 41 Vyčistený povrch

Obrázok 42 Povrchová úprava akrylovým lakom

Obrázok 43 Detail spoju

8.4 Rozmery

Konštrukcia sa skladá z troch častí, ktoré sa od seba líšia výškou tak, aby sa produkty vystavované prostredníctvom stojana neprekrývali. Najvyššia časť konštrukcie je v rozmeroch 1400x600 mm, stredná časť 1150x600 mm a posledná, najnižšia časť stojanu je v rozmeroch 900x600 mm.

Obrázok 44 Rozložená konštrukcia

Obrázok 45 Zložená konštrukcia

9 OBAL

Moje prvotný zámer ohľadne obalu bol nerealizovateľný, keďže som spočiatku premýšľala o vytvorení sady kovových vešiakov, ktoré by boli súčasťou výstavného stojanu, či lepenkového jednorazového obalu. Moje myšlienky som si utriedila po vyrobení koberčekov a uvedomení si, že každý koberček má inú výšku a šírku, takže jeden univerzálny vešiak by nesesedel celej kolekcií.

Obal tvorí polypropylénový popruh, zošitý na oboch koncoch tak, aby vytváral veľkostne nastaviteľné sučky, ktoré sa prispôbia hrúbke koberčeka. Popruh som navrhla tak, aby mal viacero využití. Vďaka jeho vlastnostiam je obal možné použiť napr. ako popruh na karimatku.

Obrázok 46 Finálny popruh

Obrázok 47 Detail šitia

9.1 Materiál

PP materiál som si vybrala predovšetkým preto, lebo mi bol poskytnutý ako odpadový materiál z výroby. Naštudovala som si jeho vlastnosti a zistila, že je ideálny, no až následne testovanie materiálu ukázalo, či je pre moju prácu tým pravým materiálom.

Obrázok 48 PP popruh

9.1.1 Polypropylén

Polypropylén (PP) je tvrdý a tuhý kryštalický termoplast. Je to priemyslový plast s vynikajúcou chemickou odolnosťou, drobnými elektroizolačnými vlastnosťami, a takmer nulovou nasiakavosťou vody.

PP sa využíva predovšetkým v stavebníctve a chemickom priemysle k výrobe bazénov, potrubných systémov či nádrží. Polypropylénové vlákna sa používajú na výrobu odolných a pevných lán a povrazov, tiež ako netkané textílie. [8]

Pre PP je mimo iné charakteristická vysoká pevnosť a odolnosť voči únave. Medzi najhlavnejšie výhody patrí cena, jednoduché spracovanie, zdravotná nezávadnosť.

Obrázok 49 Možnosti zabalenia koberčeka

10 NÁZOV

Názov KOBERCHECK je odvodený od slova koberček, teda hlavných produktov, ktoré sa pod značkou navrhujú a vyrábajú. Slovo „check“ v angličtine znamená skontrolovať, označovať, zaškrtnúť.

Názov je úzko spojený s vytvorenou mapkou Slovenska, do ktorej si symbolom srdiečka zaškrťavam slovenské kraje, ktoré som úspešne spracovala, a výstupom je kolekcia produktov. V tejto diplomovej práci som sa zamerala na môj rodný, Žilinský kraj, ktorý si na mapke môžem odškrtnúť.

Symbol srdiečka som si vybrala nielen pretože je typický pre Žilinský kraj, no je to jeden z mála ľudových ornamentov, ktorý sa používa po celom území Slovenska a spojuje všetky kraje.

10.1 Tvary písma

Písma majú svoje charakteristiky, a preto je namieste uvedomiť si ich rozdielne tvary a znaky, ktoré sú ich súčasťou.

To, že ma písmo v dizajne rôzne úlohy alebo funkcie, znamená, že musíme myslieť aj na to, aký typ písma je vhodný. Tvar písma, ktorým je text vysádzaný či naformátovaný, môže pomôcť predať informáciu, rovnako ako v jej úspešnom predávaní brániť. Každý typ písma rozpráva iný príbeh a vyvoláva v príjemcovi informácie rozdielne pocity.

Rôzne typy písma majú rôzne vlastnosti, až do tej miery, že možno hovoriť o tvaroch, ktoré rozprávajú príbehy a sprostredkovávajú iné než samotné slová, ktoré stvárajú. Niektoré písmena pôsobia seriózne, ďalšie sa na nič nehrajú alebo sú konzervatívne, zatiaľ čo iné môžu byť veselé, hravé i napínavé. [10]

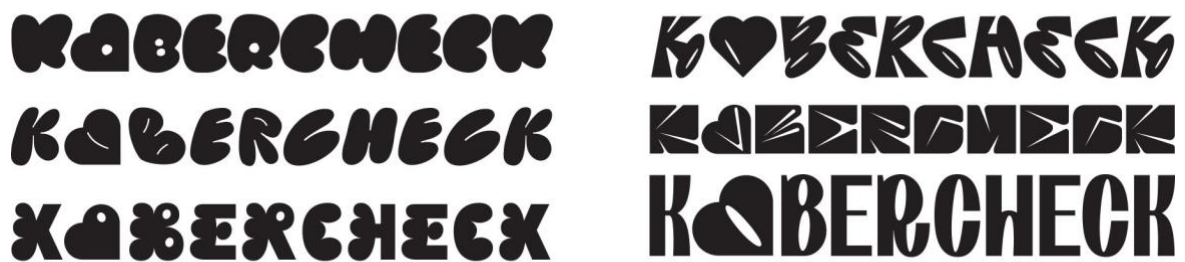
10.1.1 Návrh loga

Pri navrhovaní loga som vyskúšala použiť hneď niekoľko typov fontov. Snažila som sa nájsť nejaký hravý, no zároveň funkčný, dobre čitateľný typ písma, ktorý by skvelo komunikoval so značkou.

Obrázok 50 Hľadanie správneho fontu

Rozhodla som sa písmeno „O“ nahradit' symbolom srdiečka, ktoré som do loga skúšala zakomponovať v rôznych uhloch.

Obrázok 51 Umiestnenie srdca do loga

10.1.2 Finálne logo

Nakoniec som sa rozhodla pre SK Pupok font, je to jemne dekoratívne písmo so zaoblenými tvarmi. Pôsobí hravo a jeho priateľský vzhľad krásne dopĺňa ideológiu značky.

Obrázok 52 Finálne logo

11 VISAČKY

K produktu som sa rozhodla vytvoriť visačky, ktoré informujú o značke, použitých materiáloch a spôsobe čistenia koberčeka. Papierové visačky sú na obale zavesené použitím pútky z recyklovaného polyesteru. Ktorý vznikol ako odpad pri výrobe koberčekov.

Obrázok 53 Finálna visačka

11.1 Logo

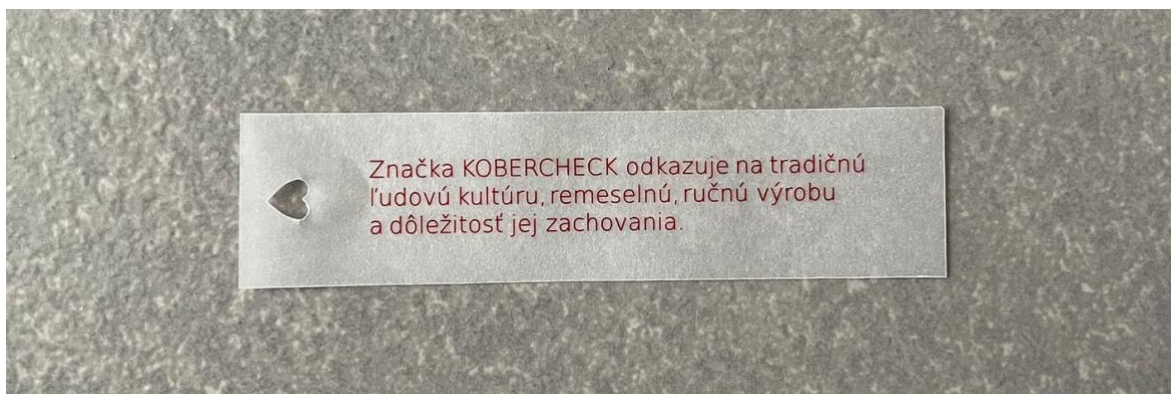
Prvá visačka prezentuje značku prostredníctvom loga. Ide to prvý text, ktorý si človek všimne a tým väčší je predpoklad, že si človek značku zapamätá.

Obrázok 54 KOBERCHECK logo

11.2 Popis

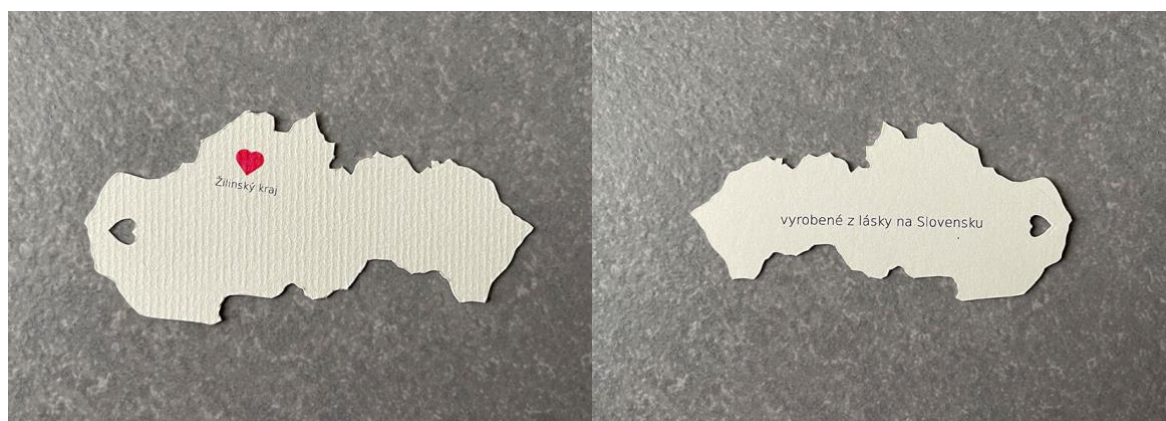
Druhá visačka obsahuje krátky popis o značke KOBERCHECK. Jej úlohou je v krátkosti čitateľa oboznámiť s filozofiou značky.

Obrázok 55 Krátky popis značky

11.3 Mapka

Tretia visačka znázorňuje mapku Slovenska a symbolom srdca je vyznačený Žilinský kraj, z ktorého vychádzajú návrhy koberčiek.

Obrázok 56 Predná a zadná strana mapky

11.4 Čistenie

Štvrtá visačka oboznamuje o podstatných informáciách ohľadne čistenia. Ako sa o koberček starať a ako ho udržiavať, aby sa predišlo skráteniu životnosti nesprávnou údržbou.

Obrázok 57 Predná a zadná strana visačky o čistení

11.5 Materiál

Posledná, piata visačka, informuje o materiálovej skladbe koberčeka.

Obrázok 58 Predná a zadná strana visačky informujúca o materiáloch

12 FINÁLNE PRODUKTY

Obrázok 59 Detail visáčky na obale

Obrázok 60 Koberčeky vystavené na stojane

Obrázok 61 Vystavenie produktov

Obrázok 62 Koberček v kúpeľni

Obrázok 63 Koberček v interiéru

ZÁVER

Vo svojej diplomovej práci som sa zamerala na vznik a vývoj vlastnej značky KOBERCHECK, ktorá svojím jednotným vizuálnym štýlom komunikuje a odráža prvotnú myšlienku projektu. Venovala som sa získaniu dostatočného množstva informácií i obrazového materiálu z oblasti slovenskej ľudovej kultúry, ktoré mi boli hlavným inšpiračným zdrojom pri budovaní značky.

Hlavným komunikačným prvkom je kolekcia piatich koberčekov, ktoré sú inšpirované slovenskou ľudovou výšivkou Žilinského kraja. Výšivku som štylizovala tak, aby pôsobila moderne, no bola stále rozpoznateľná, čitateľná a obsahovala typické ornamenty pre daný kraj, ich proporciu i symetriu a jasne definovanú farebnosť, ktorá je vo výšivkách kľúčová. Vytvorila som si grafickú skladbu ornamentov nadväzujúcich na seba, ktoré som vzájomne kombinovala tak, aby pôsobili vyvážené, vzájomne spolu farebne komunikovali a ponúkali tvarovú i rozmerovú rozmanitosť.

Zamerala som sa taktiež na návrh a výrobu výstavného stojanu, cez ktorý možno koberčeky prevesiť a prezentovať. Stojan je rozložiteľný, tvarovo i konštrukčne jednoduchý, prispôsobený výraznosti koberčekov tak, aby podporil komunikáciu a predaj. Kolekciu dopĺňa obal a celkový vizuálny štýl, ktorý zvyrazňuje filozofiu značky.

Slovensko v súčasnosti tvorí osem krajov, v blízkej budúcnosti by som sa rada venovala ich poznaniu a získaniu podrobných informácií z oblasti ľudovej kultúry, a tak vytvorila pre každý kraj originálnu kolekciu koberčekov. Vidím veľký potenciál v budovaní značky, rozširovaní produktov a poznatkov, ktoré krásne reflektujú odlišnosť, jedinečnosť a vzácnosť ľudovej kultúry. Som vďačná, že som sa mohla dotknúť práve tejto témy a opäť vdýchnuť život tradícií, remeslu a vytvoriť spôsob, vďaka ktorému výšivka získava pozornosť a možnosť nového života.

V tejto práci som objavila krásu ľudového umenia a uvedomila si dôležitosť jeho zachovania, čomu by som sa pod značkou KOBERCHECK chcela naďalej venovať a túto filozofiu prostredníctvom tejto značky chcela posúvať širokej verejnosti. Ľudové umenie je plné dychberúcich inšpiračných zdrojov, ktoré si zaslúžia pozornosť aj v súčasnosti.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

- [1] BREZINOVÁ, Alžbeta. *Textilné techniky*. Bratislava: Alfa, 1987. ISBN 063-036-87.
- [2] CHLUPOVÁ, Anna. *Slovenská ľudová výšivka: Techniky a ornamentika*. Bratislava: ÚĽUV, 2011. ISBN 978-80-888528-8-9.
- [3] KOMPANÍK, Tomáš. *AHA*. Považská Bystrica: ahaslovakia, 2016. ISBN 978-80-971688-9-6.
- [4] KOMPANÍK, Tomáš. *Aha x100*. Bratislava: ahaslovakia, 2020. ISBN 978-80-972946-8-7.
- [5] MEŠŠA, Martin. *Tradícia dnes?*. Bratislava: ÚĽUV, 2007. ISBN 978-80-88852-55-1.
- [6] LUXOVÁ, Viera a Dagmar TUČNÁ. *Československá tapiséria: 1945-75*. Bratislava: Pallas, 1978. ISBN 94-258-78.
- [7] MICHALIDES, Pavol. *Umelecké remeslá na Slovensku*. Bratislava: TATRAN, 1980. ISBN 61-096-80.
- [8] KULA, Daniel a Élodie TERNAUX. *Materiology*. Praha: Happy Materials, 2012. ISBN 978-80-260-0538-4.
- [9] EDWARDS, Clive. *How to Read Pattern: A Crash Course in Textile Design*. London: Bloomsbury, 2009. ISBN 9781408109434.
- [10] AMBROSE, Gavin a Paul HARRIS. *Basics Design 08: Design Thinking*. Switzerland: AVA Publishing, 2010. ISBN 978-2-940411-17-7.
- [11] CALDAS, Sara. *Palette Perfect for Graphic Designers and Illustrators*. Barcelona, Spain: Hoaki, 2021. ISBN 978-84-17412-94-4.
- [12] ALBERS, Josef. *Interaction of Color*. New Haven and London: Yale University, 2013. ISBN 978-0-300-17935-4.
- [13] WADA, Sanzo. *A Dictionary of Color Combinations*. Japan: Seigensha Art Publishing, 2011. ISBN 978-4-86-152247-5.
- [14] MILLER, Judith. *Design: The Definitive Visual Guide*. London: Dorling Kindersley, 2021. ISBN 9780241412954.

ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A SKRATIEK

napr.	Napríklad
mm	Milimeter
cm.	Centimeter
atď.	A tak ďalej
a pod.	A podobne
P. O. P.	Point of Purchase (bod predaja)
rPET	Recycled Polyethylene Terephthalate (Recyklovaný polyetyléntereftalát)
%.	Percento
resp.	Respektíve
M6	Metrický závit 6 milimetrov
PP	Polypropylén
s. č.	Strana číslo

ZOZNAM OBRÁZKOV

Obrázok 1 Slovenská počiatočná tvorba tapisérií.....	13
LUXOVÁ, Viera a Dagmar TUČNÁ. <i>Československá tapiséria: 1945-75</i> . Bratislava: Pallas, 1978, s. č. 78, ISBN 94-258-78.	
Obrázok 2 Folklórna tapiséria.....	15
LUXOVÁ, Viera a Dagmar TUČNÁ. <i>Československá tapiséria: 1945-75</i> . Bratislava: Pallas, 1978, s. č. 86, ISBN 94-258-78.	
Obrázok 3 Tapiséria inšpirovaná ľudovým umením	17
MICHALIDES, Pavol. <i>Umelecké remeslá na Slovensku</i> . Bratislava: TATRAN, 1980. s. č. 139, ISBN 61-096-80.	
Obrázok 4 Bohato zdobené rukávy.....	21
CHLUPOVÁ, Anna. <i>Slovenská ľudová výšivka: Techniky a ornamentika</i> . Bratislava: ÚĽUV, 2011, s. č. 367, ISBN 978-80-888528-8-9.	
Obrázok 5 Výšivka svadobného oddevu	22
CHLUPOVÁ, Anna. <i>Slovenská ľudová výšivka: Techniky a ornamentika</i> . Bratislava: ÚĽUV, 2011, s. č. 198, ISBN 978-80-888528-8-9.	
Obrázok 6 Rastlinný ornament	23
KOMPANÍK, Tomáš. <i>Aha x100</i> . Bratislava: ahaslovakia, 2020, s. č. 66, ISBN 978-80-972946-8-7.	
Obrázok 7 Žilinský výrez	29
CHLUPOVÁ, Anna. <i>Slovenská ľudová výšivka: Techniky a ornamentika</i> . Bratislava: ÚĽUV, 2011, s. č. 348, ISBN 978-80-888528-8-9.	
Obrázok 8 Srdcový ornament	30
CHLUPOVÁ, Anna. <i>Slovenská ľudová výšivka: Techniky a ornamentika</i> . Bratislava: ÚĽUV, 2011, s. č. 372, ISBN 978-80-888528-8-9.	
Obrázok 9 Srdcové kompozície	31
CHLUPOVÁ, Anna. <i>Slovenská ľudová výšivka: Techniky a ornamentika</i> . Bratislava: ÚĽUV, 2011, s. č. 382, ISBN 978-80-888528-8-9.	
Obrázok 10 Kombinácia farieb.....	32
CHLUPOVÁ, Anna. <i>Slovenská ľudová výšivka: Techniky a ornamentika</i> . Bratislava: ÚĽUV, 2011, s. č. 372, ISBN 978-80-888528-8-9.	
Obrázok 11 Štruktúra koberčeka pre firmu GRUND	37
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 12 Štruktúra koberčeka značky KOBERCHECK.....	37
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 13 Spodná časť koberčeka pre firmu GRUND	38
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 14 Spodná časť koberčeka značky KOBERCHECK.....	38

<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 15 Skúška farebnosti	38
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 16 Farebnosť výšivky v geometrických motívoch.....	40
KOMPANÍK, Tomáš. <i>Aha x100</i> . Bratislava: ahaslovakia, 2020, s. č. 50, ISBN 978-80-972946-8-7.	
Obrázok 17 Farebnosť výšivky v rastlinných motívoch.....	40
KOMPANÍK, Tomáš. <i>Aha x100</i> . Bratislava: ahaslovakia, 2020, s. č. 63, ISBN 978-80-972946-8-7.	
Obrázok 18 Inšpiračná farebnosť výšivky	41
KOMPANÍK, Tomáš. <i>Aha x100</i> . Bratislava: ahaslovakia, 2020, s. č. 53, ISBN 978-80-972946-8-7.	
Obrázok 19 Farebná paleta inšpirovaná ľudovou výšivkou	41
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 20 Ornament srdc	41
KOMPANÍK, Tomáš. <i>AHA</i> . Považská Bystrica: ahaslovakia, 2016, s. č. 48, ISBN 978-80-971688-9-6.	
Obrázok 21 Ornament tulipánov.....	42
KOMPANÍK, Tomáš. <i>AHA</i> . Považská Bystrica: ahaslovakia, 2016, s. č. 32, ISBN 978-80-971688-9-6.	
Obrázok 22 Ornament lupeňov	42
KOMPANÍK, Tomáš. <i>AHA</i> . Považská Bystrica: ahaslovakia, 2016, s. č. 29, ISBN 978-80-971688-9-6.	
Obrázok 23 Prvotné návrhy koberčekov	43
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 24 Druhotné návrhy koberčekov	43
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 25 Finálne návrhy koberčekov	43
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 26 Presvietenie grafického návrhu projektorom	44
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 27 Vytváranie presného obrysu návrhu	45
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 28 Príprava tkacej pištole	45
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 29 Vytvorenie obrysov	46
<i>vlastný zdroj</i>	

Obrázok 30 Výplň obrysov	46
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 31 Príprava koberčeka na vyrezanie	47
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 32 Úprava povrchu a vytvorenie detailov	47
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 33 Úprava spodnej časti koberčekov	48
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 34 Koberček 1100x500 mm	50
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 35 Koberček 570x500 mm	50
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 36 Koberček 500x250 mm	50
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 37 Koberček 850x730 mm	51
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 38 Koberček 500x500 mm	51
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 39 Povrch pred ošetrením	53
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 40 Povrch po ošetrení	53
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 41 Vyčistený povrch	54
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 42 Povrchová úprava akrylovým lakom	54
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 43 Detail spoju	54
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 44 Rozložená konštrukcia	55
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 45 Zložená konštrukcia	55
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 46 Finálny popruh	56
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 47 Detail šitia	56

<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 48 PP popruh.....	57
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 49 Možnosti zabalenia koberčeka	57
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 50 Hľadanie správneho fontu.....	59
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 51 Umiestnenie srdca do loga	59
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 52 Finálne logo.....	59
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 53 Finálna visačka.....	60
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 54 KOBERCHECK logo	60
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 55 Krátky popis značky.....	61
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 56 Predná a zadná strana mapky	61
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 57 Predná a zadná strana visačky o čistení	62
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 58 Predná a zadná strana visačky informujúca o materiáloch	62
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 59 Detail visačky na obale	63
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 60 Koberčeky vystavené na stojane	63
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 61 Vystavenie produktov	64
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 62 Koberček v kúpeľni.....	64
<i>vlastný zdroj</i>	
Obrázok 63 Koberček v interiéri	65
<i>vlastný zdroj</i>	